

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Vahendus>Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul>Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [en](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

inglise keel

Swipe to change

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul

Vahendusest võib eriti palju kasu olla piiriülestes perekonnaõiguslikes vaidlustes ning olukordades, kus üks vanem on lapse teise vanema tahte vastaselt ära viinud. Termin „perekonnaõiguslikud vaidlused” hõlmab paljusid eri vaidlusi alates puhtalt eravaidlustest kuni riigiasutusi hõlmavate vaidlusteni välja.

Mis on piiriülene vahendus?

Piiriülene vahendus on protsess, mida juhib üks erapooletu kvalifitseeritud kolmas isik - vahendaja. Vahendajaid võib olla ka mitu. Vahendajal ei ole õigust otsuseid teha, kuid ta aitab pooltel suhtluse taastada ja neil probleemid ise lahendada.

Saavutatud kokkulepe on vaidluse pooltele kohandatud lahendus, mis tagab, et vanemate tehtavates otsustes võetak arvesse lapse huve, juhul kui asjasse on kaasatud laps.

Perekonnaõiguslikud vaidlused hõlmavad järgmist: vanemlik vastutus ja suhtlusõigus, lapserõöv, lapse kaitse meetmed, lapse või endise partneri ülalpidamine ja muud abielulahutuse või lahusele tagajärjed.

Pooli kutsutakse võtma vastutust perekonda käsitlevate otsuste tegemise eest ja proovima lahendada konfliktid kõigepealt kohtuväliselt.

Seega võib vahendus luua soodsa õhkkonna arutelu tekkeks ja tagada vanemate võrdse kohtlemise, mis arvestab ka lapse parimaid huve.

Täpsema teabe saamiseks tutvuge järgmiste veebilehtedega:

- [Vahenduse peamised põhimõtted ja etapid](#)

- [Piiriülese vahenduse eripärad](#)

- [Piiriülese vahenduse kulud](#)

- [Piiriülese vahenduse õiguslik raamistik](#)

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Kuidas see toimib?

Pooled võivad kasutada vahendust kõikides liikmesriikides. Mõnes liikmesriigis võib kohtunik paluda pooltel proovida vaidlus lahendada vahenduse teel.

Kui mõlemad pooled on nõus vahendust kasutama, koostab valitud vahendaja vahenduse ajakava. Vahendaja valimine sõltub konkreetsest riigist – asjakohane teave on esitatud käesoleva lehe paremas küljes asuvatel liikmesriikide veebilehtedel.

Õigusesindajal võib olla oluline roll, kuna ta annab pooltele õigusalast teavet, et nad saaksid teha teadlikke otsuseid.

Vahenduse teel saavutatud kokkulepped võib mõlema poole nõudmisel täita. Selleks võib taotleda nõusolekut kohtult või notariaalset kinnitamist.

Õigusesindaja võib vahenduse teel saavutatud kokkuleppe läbi vaadata, et tagada selle õigusjõud kõikides asjaomastes õigussüsteemides.

Kes võiks vahendust kasutada?

Pooltel on võimalik vaidluse lahendamist mõjutada.

Vahendus on kasutajasõbralik vaidluse lahendamise viis, kus põhiroll on vaidluse pooltel.

Vahendus aitab lahkheli ulatust kontrollida ja kohandada.

Pooled ise võivad teha otsuseid ja sõlmida kokkuleppeid, kuid ei ole kohustatud kokkuleppele jõudma.

Vahendust kasutades ei kaota pool õigust kohtusse pöörduda või kohtumenetlust jätkata.

Võidavad mõlemad vaidluse pooled.

Vahendaja on erapooletu eriväljaõppega abiline, kes aitab pooltel olukorda ise lahendada.

Kohtumenetlusega võrreldes on vahendus suhteliselt odav.

Samuti on vahendus suhteliselt kiire. Kohtumised saab kokku leppida pooltele sobival ajal ja sobivas kohas.

Vahendus aitab leida paindlikud ja konkreetset olukorda arvestavad lahendused ning aitab säilitada või luua poolte vahel edaspidiseid konstruktiivseid suhteid ja kontakte.

Vahenduse korral saab kasutada õigusesindaja tuge ja nõu.

Vahendus võib vähendada edaspidiseid kohtuvaidlusi.

See link viib [Leia vahendaja](#) veebilehele.

Vahenduse piirangud

Kui märgid näitavad, et asja ei saa vahenduse teel lahendada või kui üks pool või mõlemad pooled ei soovi vahendust proovida, on vajalik kohtu sekkumine. Kaaludes, kas juhtumit saab vahenduse teel lahendada, tuleb erilist tähelepanu pöörata sellele, et selgitada välja võimalikud riskid, nagu koduvägivald ja selle ulatus, uimastite või alkoholi kuritarvitamine, lapse ahistamine jne. Iga juhtumit tuleb eraldi kaaluda, lähtudes vahendaja või vahendusorganisatsiooni kasutatavatest standarditest.

Viimati uuendatud: 11/05/2022

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Belgia

Vahendamist reguleerib 21. veebruari 2005. aasta seadus. Nagu mis tahes muu vahendus võib perelepitus toimuda kohtumenetluse raames (kohtulik vahendamine) või ilma kohtumenetlusest (vabatahtlik vahendamine).

Ühe poole nõudel või kohtuniku ettepanekul algatatud vahendusprotsessi jaoks on nõutav mõlema poole nõusolek.

Pooled lepivad kokku vahendaja määramises (kohtute seadustiku (*Code judiciaire*) artikli 1734 esimene lõik), kelle võib heaks kiita föderaalne vahenduskomisjon. Kumbki pool võib vahenduse igal ajal lõpetada (kohtute seadustiku artikkel 1729). Vahendust võib kasutada kogu või osa vaidluse lahendamiseks (kohtute seadustiku artikli 1735 lõige 2).

Kõikidel perekonnakohtuga seotud juhtudel teavitab kohtusekretär avalduse tegemise ajal pooli vahenduse kasutamise võimalusest ja annab neile kogu vajaliku teabe (kohtute seadustiku artikkel 1253ter/1). Abielusuhte pöördumatust lõppemisest tuleneva lahutuse korral võib kohtunik anda korralduse peatada

menetlus kuni üheks kuuks, et pooled saaksid hankida teavet vahenduse kohta (kohtute seadustiku artikli 1255 lõike 6 teine lõik). Sellegipoolest lähtuvad perekonnanakohtu sõbraliku lahenduse kojad alati lepitamise põhimõttest (kohtute seadustiku artikkel 731): kohtunikud püüavad pooli lepitada isegi siis, kui nad ei tee asjas lõplikku otsust. Kohtute seadus ei anna kohtunikele õigust olla vahendaja.

Vahendus on täielikult konfidentsiaalne ja vahendajal on ametisaladuse hoidmise kohustus (kohtute seadustiku artikli 1728 lõige 1).

Vahendusprotsessil on kolm etappi:

- vahendaja määramine kohtuniku poolt;

- kohtuasja lükkamine hilisemale kuupäevale kohtuniku poolt, kes määrab kindlaks ettemakse;

- vahenduse tulemus: kui see on edukas, kinnitavad pooled kirjalikult kokkuleppe tingimused (vahenduskokkulepe) ja selle võib heaks kiita kohtunik. Kui vahendus ebaõnnestub, võivad pooled alustada (või jätkata) kohtumenetlust või nõuda ühiselt uue vahendaja määramist.

Pooled ja vahendaja lepivad eelnevalt kokku tasude ja kulude suuruse ning maksetingimused.

Link riiklikule veebisaidile, kus on avaldatud perelepitajate nimekiri: <http://www.fbc-cfm.be/fr/trouver-un-mediateur>

Link riiklikule veebisaidile, kus antakse teavet perelepituse või üldise vahenduse kohta: <http://www.fbc-cfm.be/fr/mediation>

Link perelepitust käsitlevatele riiklikele õigusaktidele: <http://www.fbc-cfm.be/fr/content/national-0>

Viimati uuendatud: 17/01/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Tšehhi

Tšehhi Vabariigis reguleerib vahendustegevust seadus nr 202/2012 vahendustegevuse kohta (edaspidi „seadus“), mis jõustus 1. septembril 2012 ja millega rakendatakse direktiivi 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades.

Seadus reguleerib vahendusmenetluse õiguslikku korraldust tsiviilasjades (sh perekonnaküsimustes). Vahendaja peab vahendajate registrisse kandmiseks ja vahendajana töötamise loa saamiseks vastavalt seadusele läbima spetsiaalse eksami.

Kui see on kasulik ja asjakohane, võib kohus teha pooltele korralduse osaleda kuni kolmetunnisel kohtumisel registrisse kantud vahendajaga, peatades samal ajal kohtumenetluse. Kui üks pool keeldub mõjuva põhjuseta sellisel kohtumisel vahendajaga osalemast, võib kohus seda poolt karistada ja – kui kohtuasi lahendatakse selle poole kasuks – erinevalt tavalisest asjades käigust mitte kohustada teist poolt osaliselt või täielikult kandma kohtukulusid.

Link Tšehhi Vabariigi veebisaidile, millel on avaldatud perekonnaküsimusi käsitlevate registreeritud vahendajate loetelu:

<https://mediatori.justice.cz>

Link Tšehhi Vabariigi veebisaidile, mis sisaldab teavet vahendusmenetluse kohta perekonnaküsimustes või üldiselt vahendusmenetluse kohta:

Selline veebisait puudub.

Lingid veebisaitidele, mis annavad juurdepääsu Tšehhi Vabariigi õigusaktidele, millega reguleeritakse vahendusmenetlust perekonnaküsimustes:

<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=202&r=2012>

http://www.cak.cz/assets/zakon-o-mediaci_aj.pdf (seaduse tekst inglise keeles)

Viimati uuendatud: 25/03/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Saksamaa

Perelepituse lühitutvustus – Saksamaa

Väljavõte föderalse justiits- ja tarbijakaitseministeeriumi (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz) avaldatud brošüürist „Perekonnaseadus“ („Eherecht“), lk 73:

„6.2.5 Perelepitus

Paarid, kes taotleavad kooselu lõpetamist või abielu lahutamist, soovivad sageli lahendada oma peresuhted vastastikusel nõusolekul. Sellisel juhul on lepitusmenetlus suurepärane alternatiiv kohtumenetlusele.

Lepitusmenetluse õigusraamistik loodi lepitusseadusega (Mediationsgesetz), mis jõustus 26. juulil 2012.

Lepitusmenetlus aitab pooltel saavutada erapooletu isiku (lepitaja) abiga üksmeelse lahenduse oma konfliktile. Pooled võtavad ise vastutuse lahenduse saavutamise eest ja lepitajal puudub õigus teha nende eest otsuseid.

Erinevalt kohtumenetlusest on niimoodi võimalik kindlaks teha poolte tegelikud huvid ja vajadused ning kasutada neid konfliktile sobiva lahenduse leidmiseks. Selline lahendus aitab poolte huvidega paremini arvestada kui kohtuotsus. Seetõttu on pooltel sellega kergem nõustuda ja see on harilikult püsivam. Lepitusmenetluse raames võidakse sõlmida kokkuleppeid näiteks elatise, vara, kinnisvara, vanemliku vastutuse või suhtlusõiguse kohta. Kohus võib lahutusmenetluse raames teha abikaasadele korralduse osaleda kas eraldi või üheskoos lepitust tutvustaval tasuta vestlusel või kasutada seotud küsimuste[1] selgitamiseks mõnda muud vaidluste kohtuvälise lahendamise võimalust kohtu määratud isiku või asutuse abil ning kohus võib nõuda pooltelt vestlusel osalemise või muude võimaluste kasutamise kohta kinnitust (perekonnaasjade ja hagita asjade menetlemist käsitleva seaduse (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, FamFG) paragrahv 135). Seda korraldust ei saa sundkorras täitmisele pöörata. Kohus võib korralduse täitmata jätmist siiski arvesse võtta kulude jaotamise üle otsustamisel (FamFG paragrahvi 150 lõige 4).“

Sama kehtib lapsi puudutavate küsimuste korral vastavalt FamFG paragrahvi 156 lõike 1 kolmandale ja viiendale lausele ning paragrahvi 81 lõike 2 punktile 5. Ka sellisel juhul võib kohus teha vanematele korralduse osaleda lepitust tutvustaval vestlusel või kasutada mõnda muud vaidluste kohtuvälise lahendamise võimalust. Seda korraldust ei saa sundkorras täitmisele pöörata, aga ka siin võib kohus võtta korralduse täitmata jätmist arvesse menetluskulude jaotamise üle otsustamisel.

Lingid Saksamaa veebisaitidele, mille kaudu võib leida lepitajaid perekonnaasjades

- Internationales Mediationszentrum für Familienkonflikte und Kindesentführung (MIKK e. V.), Fasanenstraße 12, 10623 Berliin, Saksamaa (rahvusvaheline lepituskeskus perekonfliktide ja lapsrerõvi asjades)

<http://www.mikk-ev.de/>

- Zentrale Anlaufstelle für grenzüberschreitende Kindschaftskonflikte beim Internationalen Sozialdienst im Deutschen Verein (ZAnK), Michaelkirchstraße 17 /18, 10179 Berliin, Saksamaa (lepitamine lapsi puudutavates piiriülestes asjades)

<http://www.zank.de/>

Lingid Saksamaa veebisaitidele, mille kaudu saab teavet perelepituse või üldise lepitusmenetluse kohta

- Bundesverband Mediation e.V. (BM), Wittestr. 30 K, 13509 Berliin

<http://www.bmev.de/>

- Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V. (BAFM), Spichernstraße 11, 10777 Berliin

<http://www.bafm-mediation.de/>

Lingid Saksamaa perelepitust käsitlevatele õigusaktidele

- Föderaalne justiits- ja tarbijakaitseministeerium (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz), Mohrenstraße 37, 10117 Berliin

<http://www.bmjv.de/>

Lepitusmenetluse ja muude kohtuväliste vaidluse lahendamise vormide edendamise seadus (Gesetz zur Förderung der Mediation und anderer Verfahren der außergerichtlichen Konfliktbeilegung) (BGBl. (Bundesgesetzblatt – Saksamaa ametlik väljaanne) 2012, I osa, nr 35, 25. juuli 2012)

<https://www.bmjv.de/SharedDocs/Gesetzgebungsverfahren/Archiv>

[/Gesetz_zur_Foerderung_der_Mediation_und_anderer_Verfahren_der_aeußergerichtlichen_Konfliktbeilegung.html](#)

[1] Seotud küsimused on nt abieluvararežiimi, pensioniõiguste kohandamist, elatismakseid ning ühist eluaset ja majatarbeid käsitlevad vaidlused.

Viimati uuendatud: 15/12/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Eesti

Perelepitusteenus on mõeldud vähemalt ühe ühise alaealise lapse lahku läinud või lahkuminevatele lapsevanematele, kel ei ole õnnestunud kokku leppida lapse elukorralduslikes küsimustes (näiteks suhtluskord, elatis). Perelepitaja neutraalse osapoolena aitab lapsevanematel oma mõtteid vahendada ning mõlemat osapoolt rahuldava kokkuleppeni jõuda. Lepitusprotsessi eesmärgiks ei ole mitte ära leppimine, vaid eeskätt toimivate kokkulepete sõlmimine. Perelepitus on lapsevanematele kiirem, soodsam, vaimset tervist säästvam ning lapse heaolu paremini arvestav meetod, mille raames sõlmitud vanemate vahelised kokkulepped on efektiivsemad kui kohtumenetluses. Alates 01.09.2022 on perelepitusteenus kättesaadav ka riiklikult juhitud tasuta teenusena. Teenuse saamiseks tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusameti poole. Perelepitusse võib suunata ka kohtunik kohtumenetluse raames.

Perelepitajaks riikliku perelepitusteenuse seaduse tähenduses on:

Sotsiaalkindlustusametiga lepingulises suhtes olev lepitusmenetlust vahetult läbiviiv isik, kes aitab vanematel (edaspidi lepitusosalised) leida nende alaealise lapse elukorralduslikes küsimustes tekkinud vaidlusele lapse huve arvestava lahenduse.

Lepitajaks on lepitusseaduse tähenduses:

- 1) füüsiline isik, kellele pooled on teinud ülesandeks omavahelise vaidluse vahendamise (näiteks psühholoogia, sotsiaalvaldkonna (s.h. lastekaitse ja sotsiaaltöö) või õiguslase ettevalmistusega spetsialist). Lepitaja võib tegutseda juriidilise isiku kaudu, olles sellega töö- või muus lepingulises suhtes;
- 2) vandeadvokaat, kui ta on esitanud Eesti Advokatuuri juhatusele vastavasisulise avalduse;
- 3) notar, kui ta on esitanud Notarite Kojale vastavasisulise avalduse;
- 4) seaduses sätestatud juhul riigi või kohaliku omavalitsuse lepitusorgan.

Eesti Vabariigis on perelepitusteenuse korraldamine reguleeritud järgmiste õigusaktidega:

[Riikliku perelepitusteenuse seadusega](#)

[Lepitusseadusega;](#)

[Sotsiaalhoolekande seadusega;](#)

[Perekonnaseadusega ja](#)

[Tsviilikohtumenetluse seadustikuga](#)

Eestis koondavad perelepitajaid hetkel [Eesti Lepitajate Ühing](#) ja [Lepituse Instituut](#). Riikliku perelepitusteenuse lepitajate tegevust koordineerib [Sotsiaalkindlustusamet](#).

Viimati uuendatud: 22/02/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Iirimaa

2017. aasta lepitusseadus ei hõlma piiriüleseid lepitusi ja lepitamine on seaduse alusel kõikidel juhtudel vabatahtlik. Kui piiriülene perelepitus toimub Iirimaaal, siis kohaldatakse selle seaduse sätteid.

2017. aasta lepitusseadus <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2017/act/27/enacted/en/html> jõustus 1. jaanuaril 2018. Seadus sisaldab sätteid kõikehõlmava õigusraamistiku jaoks, et edendada vaidluste lahendamist lepituse kaudu alternatiivina kohtumenetlusele. Seaduse eesmärk on edendada lepitust mõistliku, tõhusa ja toimiva alternatiivina kohtumenetlusele, vähendades sellega õiguskulusid, kiirendades vaidluste lahendamist ja vähendades kohtumenetlusega sageli kaasnevat stressi ja kibestumust.

Seadus

sisaldab kvalifitseeritud lepitajate teostatava lepituse üldpõhimõtteid – punktid 6–8;

kehtestab kvalifitseeritud lepitajate teostatava lepituse juhendi – punkt 9;

sättestab, et pooltevaheline suhtlus lepituse ajal on konfidentsiaalne – punkt 10.

sättestab võimaluse luua tulevikus lepitusnõukogu, mis teostab järelevalvet sektori arengu üle – punkt 12;

kehtestab juristidele ja advokaatidele kohustuse soovitada vaidlevatel pooltel kaaluda vaidluste lahendamiseks lepituse kasutamist – punktid 14 ja 15;

sättestab, et kohus võib omal või poolte algatusel kutsuda pooli üles kaaluma lepitust vaidluse lahendamise vahendina – punkt 16;

sättestab lepituse mõju aegumistähtaegadele – punkt 18;

sättestab, et kohus võib kulude jaotamisel seoses seaduse punktis 16 viidatud menetlusega ja kui ta peab seda õiglaseks, võtta arvesse menetluspoole põhjendamatu keeldumist kaaluda lepitust või keelduda lepitusest või poole põhjendamatu keeldumist osaleda lepituses pärast kohtu vastavat kutset või jätta selles osalemata vastavalt punktile 16 – punktid 20 ja 21;

Seaduse kohaldamisala hõlmab kõiki tsviilimenetlusi, mille võib kohtus algatada, välja arvatud teatavad seaduse punktis 3 sätestatud erandid.

Viimati uuendatud: 12/04/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Kreeka

Perelepitus

Termin „perelepitus“ viitab perekonnasiseste vaidluste (st rahalised ja varaõigusi puudutavad vaidlused abikaasade vahel, kooselust või vanemate ja laste vahelistest suhetest tulenevad sarnased vaidlused ning muud perekonnasisesed vaidlused) kohtuvälisele lahendamisele, mille puhul pooltel aidatakse ühiselt saavutada vastastikkü vastuvõetavat lahendust.

I. Vahendustegevus (*διαμεσολάβηση*) viidi Kreeka õigussüsteemi sisse **seadusega 3898/2010** tsiviil- ja kaubandusajades vahendamise kohta (Riigi Teataja, I seeria, nr 211/16-10-2010), millega rakendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiivi 2008/52/EÜ.

Vastavalt seaduse 3898/2010 artiklile 2 võib „*eraõiguslikud vaidlused suunata poolte kokkuleppel vahendusmenetlusesse, kui vaidluse ese on poolte käsutuses*“, samal ajal kui selle seaduse artiklis 8 on sätestatud järgmiselt: „1. Pooled või nende esindajad või juriidiliste isikute puhul nende agendid osalevad vahendusmenetluses koos oma juristiga. 2. Vahendaja määravad pooled või nende valitud kolmas isik. 3. Vahendaja otsustab vahendusmenetluse kokkuleppel pooltega, kes võivad selle igal ajal soovi korral lõpetada. Vahendusmenetlus on konfidentsiaalne ja seda ei protokollita. Vahendaja võib vahendusmenetluse käigus suhelda ja kohtuda mõlema poolega“. Menetluse lõpuleviimisel peab vahendaja koostama vahendusmenetluse protokoll (seaduse 3898/2010 artikkel 9), sealhulgas saavutatud kokkuleppe, millele kirjutavad alla vahendaja, pooled ja poolte juristid. Kui vähemalt üks pool seda nõuab, peab vahendaja esitama selle protokoll ka piirkonna esimese astme kohtu kantseleile ja sel juhul muutub kokkulepe täitmisele pööratavaks. Vahendajale makstakse tunnitasu kuni 24 tunni eest, sealhulgas vahendusmenetluse ettevalmistamiseks kulunud aeg. Pooled ja vahendaja võivad kokku leppida erineva tasustamismeetodi. Pooled maksavad vahendaja tasu võrdsetes osades, kui nad ei lepi kokku teisiti. Kumbki pool kannab enda juristile makstava tasuga seotud kulud. Tunnitasu määr kehtestatakse ja vaadatakse läbi Justiits-, Läbipaistvuse ja Inimõiguste Ministeeriumi otsusega.

(Vt <http://www.diamesolavisi.gov.gr/>)

II. Lisaks kehtestati **tsiviilmenetluse seadustiku artikli 214B lõikega 1** (mis oli ette nähtud seaduse 4055/2012 artikliga 7) kohtulik vahendamine (*δικαστική μεσολάβηση*); vastavalt kõnealusele artiklile võib „*eraõiguslikud vaidlused lahendada ka kohtuliku vahendusmenetluse kaudu. Kohtuliku vahendusmenetluse kasutamine on vabatahtlik ja see võib toimuda enne hagiavalduse esitamist või hagi läbivaatamise ajal*“. Sama artikli lõike 3 viimasel lõigus on sätestatud, et „*iga huvitatud pool võib tema nimel tegutseva juristi kaudu esitada kirjaliku taotluse asja suunamiseks kohtunik-vahendajale lahendamiseks*“. Artiklis on sätestatud ka järgmiselt: „4. Asja menetlev kohus võib igal ajal, olenevalt asjast ja võttes arvesse kõiki asjaolusid, kutsuda pooli üles kasutama kohtuliku vahendusmenetlust oma vaidluse lahendamiseks ning võib samal ajal pooltega kokkuleppel lükata kohtuistungi lühiajaliselt edasi, kuid mitte üle kuue kuu. 5. Kui pooled jõuavad kokkuleppele, koostatakse vahendusmenetluse protokoll. Protokollile kirjutavad alla vahendaja, pooled ja poolte juristid ning protokoll originaal esitatakse vahenduskoha esimese astme kohtu kantseleile. [...] Kui vahendusmenetluse protokoll on esitatud esimese astme kohtu kantseleile ja kui see kinnitab, et pooled on nõustunud nõude olemasoluga, kujutab see protokoll endast täitmisele pööratavat õigust vastavalt tsiviilmenetluse seadustiku artikli 904 lõike 2 punktile c“.

Kohtuliku vahendusmenetluse kulud on reguleeritud väikese sissetulekuga kodanikele õigusabi andmise seadusega (seadus 3226/2004).

Kaks olulist õigusnormi on **tsiviilmenetluse seadustiku artikkel 116A** (sätestati seaduse 4335/2015 artikli 1 lõikega 2), milles märgitakse, et „*mis tahes ajal kohtumenetluse käigus ja mis tahes menetluses õhutab kohus [...] valima vahendusmenetlust vaidluse kohtuväliseks lahendamiseks*“, ja **tsiviilmenetluse seadustiku artikkel 214C**, milles on sätestatud, et „*kohus soovib pooltel kasutada vahendusmenetlust, kui see oleks asja asjaolusid arvesse võttes asjakohane. Kui kohtu ettepanekuga nõustutakse, lükatakse kohtuistung kolme kuu võrra edasi. Sama kehtib ka juhul, kui pooled ise otsustavad hagi läbivaatamise ajal kasutada vahendusmenetlust*“.

Kreekas puuduvad konkreetselt perelepitust reguleerivad õigusaktid ja seega kohaldatakse eespool nimetatud üldisi eeskirju vahendusmenetluse ja kohtuliku vahendusmenetluse kohta.

Eri rahvusest paaride — abielus või kooselus paaride — korral on perekond multikultuurne ning lahutamisel või suhte lõpetamisel võivad tekkida lisaks perekonnasiseste vaidlustega seotud tavapärastele probleemidele (nt vanemlik vastutus, eestkoste, kontakt lapsega, lapse ülalpidamine, abikaasadevahelised varaküsimused) keerulisemad probleemid, nagu piiriülestes asjades lapserõvi probleem. Sellistel juhtudel võib kohaldada eespool nimetatud üldisi eeskirju vahendusmenetluse ja kohtuliku vahendusmenetluse kohta; need on kooskõlas 1980. aasta Haagi konventsiooni artikli 7 lõike 2 punktiga c ja määruse (EÜ) nr 2201/2003 (nn Brüsseli IIa määrus) artikli 55 lõike 2 punktiga e.

Viimati uuendatud: 17/01/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Hispaania

1. Lepituse reguleerimine

Hispaanias ei ole perelepitus eraldi reguleeritud, aga see on tsiviilasjana hõlmatud [6. juuli 2012. aasta seadusega 5/12, mis käsitleb vahendust tsiviil- ja kaubandusajades](#) ning millega reguleeritakse vahendust neis valdkondades üldisemalt.

Seaduse 5/12 artiklid 3 ja 27 sisaldavad konkreetseid norme, mis käsitlevad vahendust piiriülestes asjades.

Mõned autonoomsed piirkonnad, millel on selles valdkonnas pädevus, reguleerivad vahendust võrdlemisi sarnaselt siseriiklikule õigusele. Autonoomsete piirkondade vahendust reguleerivate õigusnormidega saab tutvuda siin:

<http://www.poderjudicial.es/cgjp/es/Temas/Mediacion/Normativa-y-jurisprudencia/Leyes-Autonomicas/>.

2 Perelepituse menetlus

Hispaanias on perelepitus täielikult vabatahtlik ning juhindub muu hulgas konfidentsiaalsuse, poolte võrdsuse ja lepitaja erapooletluse põhimõtetest.

Lepituse hõlbustamiseks juhtudel, mis hõlmavad muu hulgas piiriülest perelepitust, on lepitust käsitlevate üldiste õigusaktide kohaselt lubatud

lepitusmenetlust toimetada videokonferentsina või muude heli või pildi edastamist võimaldavate elektrooniliste vahendite abil. Pooled võivad kasutada lepitust enne kohtumenetluse algust või selle käigus ning isegi pärast selle lõppemist, et muuta selle tulemust või lihtsustada kohtuotsuse täitmist.

Lepitusmenetlus on võrdlemisi lihtne, olenemata sellest, millal see toimub. Pooled võtavad ühendust enda valitud lepitajaga või juhul kui neil on kohtus pooleli perekonnaasi, siis kohtuniku määratud lepitajaga. Esimene kohtumine on nõustavat laadi: sellel tutvustatakse pooltele lepitusmenetluse üksikasju ning kui mõlemad pooled on menetlusega päri, võib see alata. Lepitaja juhib lepitusmenetluse raames toimuvaid kohtumisi. Ta annab kummalegi poolele võimaluse avaldada oma arvamust ja teeb kõik selleks, et pooled jõuaksid kokkuleppele. Menetlus lõpeb kas kokkuleppega või kokkuleppeta kõigis või mõnes küsimuses. Tulemus protokollitakse vastavas aruandes ja juhul kui on saavutatud kokkulepe, tuleb see esitada kinnitamiseks õigusasutusele. Kui

kokkulepe ei hõlma alaealisi või puudega lapsi, võib selle esitada notarile, kes võib vormistada selle avaliku aktina. Seejärel võib kokkuleppe täitmisele pöörata.

Kui pooled alustavad perelepitust enne kohtumenetluse algust ja jõuavad selle käigus kokkuleppele, muudab see kohtumenetluse kiiremaks, sest sel juhul kohaldatakse poolte suhtes lihtsustatud menetlust, mille käigus esitavad nad oma kokkuleppe perekonakohtule (*Juzgado de Familia*), kes kinnitab kokkuleppe, kui see ei ole vastuolus seadustega või abielupaari võimalike alaealiste või puudega laste huvidega ([vt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 777](#)).

Kui kohtumenetlus on alanud ilma lepitusega, võib kohtunik kohtuasja asjaolusid arvestades leida, et pooled peaksid lepitust proovima ning perekonnakohus saadab nad tasuta nõustamisele. Kui pooled otsustavad lepituse kasuks, siis kohtumenetlust ei peatata, välja arvatud juhul, kui pooled seda taotlevad, ning kui lepituse käigus jõutakse kokkuleppele, siis kohus kinnitab selle. Kui aga pooled kokkuleppele ei jõua või lepitusega ei nõustu, tehakse kohtuotsus kõikides neis küsimustes, milles pooled ei ole kokkuleppele jõudnud.

Perelepitust ei kasutata menetlustes, mis puudutavad pooltevahelist soolist vägivalda.

Nõustamine on tasuta, kuid lepituse enda kulud kannavad pooled, välja arvatud juhul, kui neil on õigus saada õigusabi. Teave õigusabi ja selle saamise tingimuste kohta on avaldatud veebisaidil

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/tramites-gestiones-personales/asistencia-juridica-gratuita>.

3 Perelepitaja elukutse ja lepitaja leidmine

Lepitajal peab olema kõrgharidus või rakenduslik kõrgharidus ning peale selle peab ta olema saanud spetsiaalse lepitusalase väljaõppe selleks akrediteeritud õppeasutuses.

Perelepitajana praktiseerimiseks ei ole registrisse kandmine vajalik, kuid loodud on registrid, kus lepitajad saavad ennast registreerida nii riiklikul tasandil (lepitajate ja lepitusasutuste register, mille veebisaidi aadress on esitatud allpool – *Registro de Mediadores e Instituciones de Mediación*) kui ka autonoomsete piirkondade tasandil.

Avalikku lepitusteenust osutatakse peaaegu kõikides autonoomsetes piirkondades. Teavet selle kohta saab autonoomsete piirkondade asutuste veebisaidilt lepitust käsitlevast rubriigist, kus on rohkem või vähem üksikasjalikult selgitatud, kuidas lepitussüsteem toimib, ning lepitajate registri olemasolu korral on esitatud registri link. Tavaliselt on veebisaidil ka vorm lepituse taotlemiseks konkreetselt sel eesmärgil loodud asutustelt.

Perelepitaja leidmiseks tuleb täpsustada, kas lepitus toimub pärast kohtumenetluse algust või kohtumenetlusest eraldi. Kui lepitust taotletakse pärast kohtumenetluse algust, saadab vastav perekonnakohus pooled kohtu juures tegutseva lepitaja juurde. Kui lepitust kasutatakse enne kohtumenetlust või kohtumenetlusest sõltumatult, peab pool perelepitaja ise leidma. Kasuks võivad olla järgmised teabeallikad:

– eespool osutatud riiklik lepitajate ja lepitusasutuste register:

<https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/registros/mediadores-instituciones>;

– järgmised justiitsministeeriumi soovitatud asutused:

<https://remediabuscador.mjusticia.gob.es/remediabuscador/RegistroInstitucion>;

– kohtute üldnõukogu (*Consejo General del Poder Judicial*) soovitatud lepitustalitused provintssides:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion/Servicios-de-Mediacion-Intrajudicial/Mediacion-Familiar/>;

– autonoomsete piirkondade loodud lepitustalitused. Vastav teave on tavaliselt avaldatud autonoomsete piirkondade asutuste veebisaitidel.

Peale selle saab lisateavet lepitusmenetluse, kohaldatavate õigusaktide, autonoomsetes piirkondades pakutavate lepitusteenuste ja asjaomaste formaalsuste kohta kohtute üldnõukogu veebisaidilt

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion>.

Viimati uuendatud: 05/07/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [fr](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Prantsusmaa

Piiriülene perelepitus on ette nähtud rahvusvahelistes ja Euroopa koostöölepingutes, et soodustada vaidluste rahulikku ja kiiret lahendamist. Prantsusmaa löi oma keskasutuses üksuse, mille eesmärk on edendada lepituse kasutamist piiriülestes asjades. Samuti on olulised lepitust reguleerivad riigisisised õigusnormid, mida tuleb kohaldada ka piiriülestes asjades.

Riigisisene õigusraamistik

Prantsusmaal sätestati kohtulik lepitus 8. veebruaril 1995. aasta seadusega nr 95-125 ja 22. juulil 1996. aasta dekreediga nr 2012-66. Vaidlust lahendav kohtunik võib määrata poolte nõusolekul kvalifitseeritud, erapooletu ja sõltumatu kolmandast isikust lepitaja.

8. veebruaril 1995. aasta seadust muudeti 16. novembril 2011. aasta määrusega nr 2011-1540, millega võeti üle 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ.

Selles seaduses on lepitus määratletud mis tahes struktureeritud protsessina, milles kaks või enam poolt püüavad kolmanda isiku abil jõuda kokkuleppele omavaheliste lahkkelide sõbralikus lahendamises. Sellega kehtestati kõikide lepitusvormide jaoks ühtne kord.

Perelepituse jaoks on 2. detsembril 2003. aasta dekreedil ([Sotsiaalhoolekande- ja perekonnaseadustiku \(Code de l'Action Sociale et des Familles\) artiklid R.451-66jj](#)), 12. veebruaril 2004. aasta määruse ja 19. märtsil 2012. aasta määrusega ette nähtud riiklik diplom. Praegu ei ole see diplom perelepitajana töötamiseks siiski kohustuslik, sest perelepitus ei ole reguleeritud kutseala.

Perelepitust võib kasutada:

1. kohtusse pöördumata (seda nimetatakse perelepituseks poolte kokkuleppel (*médiation familiale conventionnelle*) – pooled esitavad asja otse lepitajale);
2. kohtumenetluse ajal (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*code de procédure civile*) artikkel 1071, tsiviilseadustiku (*code civil*) artiklid 255 ja 373-2-10): perekonnaasjade kohtunik (*juge aux affaires familiales*) võib soovitada pooltele lepitust ja kui pooled on nõus, määrata nende asjas perelepitaja; perekonnaasjade kohtunik võib suunata pooled perelepitaja juurde, kes selgitab neile perelepituse eesmärgi ja menetlust.

Perelepituse tulemusel saavutatud kokkuleppe jõustumiseks võib olla vajalik, et perekonnaasjade kohtunik selle kinnitaks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 1534, 1565 jj). Kohtunik ei kinnita kokkulepet, kui ta leiab, et sellega ei ole lapse huvid piisavalt kaitstud või vanemad ei ole andnud nõusolekut vabatahtlikult (tsiviilseadustiku artikli 373-2-7 teine lõik) või üldisema põhjusega, et see võib ohustada avalikku korda.

Rahvusvahelise perelepituse üksuse (*Cellule de médiation familiale internationale, CMFI*) korraldatav perelepitus on tasuta. Kui pooled pöörduvad eraviisiliselt lepitaja poole, on see tasuline. Pooltel tuleb perelepituse eest tasuda lepitusteenuste suhtes kehtestatud ametliku hinnakirja alusel ja põhimõttel, et kumbki

pool maksab iga kohtumise eest summa, mis on määratud kindlaks tema sissetuleku alusel (võimalik on taotleda tasuta õigusabi või pöörduda peretoetusfondi (*Caisse d'Allocations Familiales*) poole). Link tsiviilkohtumenetluse seadustiku asjaomastele sätetele asub siin (56 Kb) .

Link [justiitsministeeriumi veebisaidil](#) perelepituse kohta avaldatud teabele.

Link lepitajate nimekirjadele. Lähima perelepituse teenuse leidmiseks tuleb veebisaidil *Justice en région* (Õigusteenused piirkonniti) sisestada kasti „*catégories*“ otsisõna „*médiation familiale*“ (perelepitus).

Rahvusvaheline perelepitus

Rahvusvaheline perelepitus on sätestatud rahvusvahelistes perekonnaasjade koostöölepingutes (25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsioon ja Brüsseli Ila määrus), mille eesmärk on soodustada kokkuleppe saavutamist lapse tagasitoomiseks rahvusvahelise lapseröövi juhtumites või kokku leppida vanema külastusõiguse teostamises.

Huvitatud isikutel on alljärgnevad võimalused.

1. Nad võivad võtta ühendust lepitajaga, kes tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana või vabatahtlikuna. Nimekiri lepitajatest, kes on pädevad sekkuma rahvusvahelistes perekonnaasjades, on avaldatud järgmisel aadressil: <http://www.justice.gouv.fr/justice-civile-11861/enlevement-parental-12063/sources-listes-des-mediateurs-familiaux-internationaux-26139.html> (või siin).

2. Nad võivad lepitust taotleda Prantsusmaa justiitsministeeriumi büroo asutatud rahvusvahelise perelepituse üksuselt, mis tegutseb Prantsusmaa keskasutusena 25. oktoobri 1980. aasta ja 19. oktoobri 1996. aasta Haagi konventsioonide ning Brüsseli Ila määruse tähenduses. Keskasutus teeb ettepaneku kasutada lepitust tema juurde suunatud koostööasjades, kuid ta võib olenevalt olukorrast sekkuda ka muudesse asjadesse, näiteks lapse ebaseadusliku äraviimise juhtudel, piiriülese suhtlusõiguse ja alaealiste piiriüleseks kaitseks.

Lepituse kasutamiseks peab kodakondsusest olenemata vähemalt üks vanematest elama Prantsusmaal ja teine välisriigis. Kui üks vanem esitab perelepituse üksusele rahvusvahelise perelepituse taotluse, teeb keskasutus ka teisele vanemale ettepaneku seda kasutada. Lepitus on alati **vabatahtlik: rahvusvahelises perelepituses ei või kasutada sundi**. Üksuses töötavad lepitajad täidavad ülesandeid erapooletult ja hoolikalt ning lepituse suhtes kohaldatakse konfidentsiaalsuse põhimõtet.

Justiitsministeeriumi rahvusvahelise perelepituse üksuse pakutav lepitusteenus on tasuta. Taotlus, millele on lisatud Prantsusmaal või välismaal pooleli oleva või lõpetatud kohtumenetluse dokumendid, tuleb saata järgmisel aadressil:

Ministère de la Justice

Direction des Affaires Civiles et du Sceau – BDIP

Cellule de médiation familiale internationale

13 Place Vendôme

F – 75 042 Paris Cedex 01

Taotluse võib edastada ka e-posti teel aadressil entraide-civile-internationale@justice.gouv.fr

Link Prantsusmaa justiitsministeeriumi (rahvusvahelise perelepituse üksuse) veebisaidile: <http://www.justice.gouv.fr/justice-civile-11861/enlevement-parental-12063/la-mediation-21106.html>

Viimati uuendatud: 25/05/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: on juba tõlgitud.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Horvaatia

LEPITUS

1. novembril 2015 jõustus Horvaatia Vabariigis uus perekonnaseadus (*Obiteljski zakon*) (*Narodne novine* (NN; Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne) nr-d 103/15 ja 98/19). See koosneb kümnest eraldi osast, millest seitsmes osa reguleerib kohustusliku nõustamise ja perelepituse valdkonda.

Kohustuslik nõustamine aitab pereliikmetel sõlmida kokkuleppeid peresuhte kohta. Erilist tähelepanu pööratakse lapsega seotud peresuhte kaitsele ning kokkuleppe saavutamata jätmise õiguslikele tagajärgedele ja sellise kohtumenetluse algatamisele, milles otsustatakse lapse isiklike õiguste üle.

Kohustuslikku nõustamist viib läbi Horvaatia sotsiaaltöö instituudi (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) asjaomase esinduse eksperdirühm, võttes arvesse lapse alalist või ajutist elukohta või abikaasade või vabaabielukaaslaste viimast ühist alalist või ajutist elukohta. Perekonnaseaduse kohaselt ei tohi enne täite- ja tagamismenetluse algatamist kohustuslikku nõustamist läbi viia. Pereliikmed osalevad kohustuslikus nõustamises isiklikult ja voolituseta.

Kohustuslikku nõustamist korraldatakse: 1) enne abielulahutuse menetluse algatamist abikaasade vahel, kellel on ühine alaealine laps, ja 2) enne muu kohtumenetluse algatamist vanemliku hooldusõiguse teostamise ja isikliku suhte osas lapsega. Enne abielulahutuse menetluse algatamist ei korraldata kohustuslikku nõustamist abikaasa või mõlema abikaasa suhtes: 1) kes on ilma jäetud lepingute sõlmimise õigusest, kui nad isegi eksperdi abiga ei suuda mõista protsessi tähendust ja tagajärgi, 2) kelle otsustusvõime on häiritud või 3) kelle alaline või ajutine elukoht on teadmata.

Kohustuslik nõustamine algatatakse ühe poole taotlusel, mis esitatakse sotsiaalhoolekandekeskusele kirjalikult või suuliselt. Kohustusliku nõustamise taotluse saamisel on sotsiaalhoolekandekeskus kohustatud korraldama kohtumise ja kutsuma pooled kokku. Erandjuhul, kui sotsiaalhoolekandekeskus leiab, et antud asjaoludel ei oleks ühiskoosolek kasulik või kui üks või mõlemad pooled seda põhjendatult taotlevad, kavandatakse ja viiakse pooltega läbi eraldi vestlused.

Perelepitus on protsess, milles pereliikmed osalevad vabatahtlikult. Erandina on kohustuslik esimene perelepituskohutumine enne abielulahutuse menetluse algatamist.

Perelepitus on protsess, milles pooled püüavad preevaidlusi ühe või mitme perelepitaja abiga kokkuleppeliselt lahendada. Perelepitaja on erapooletu ja eriväljaõppega isik, kes on kantud perelepitajate registrisse. Perelepituse peamine eesmärk on kehtestada lapse ühise vanemliku hoolitsuse kava ja muud lapsega seotud kokkulepped. Lisaks selle eesmärgi saavutamisele võivad pooled perelepituse käigus kokku leppida ka muudes varaga seotud ja muudes küsimustes.

Perelepitust ei toimu: 1) juhtudel, kui sotsiaalhoolekandekeskuse eksperdirühm või perelepitaja leiab, et abikaasade võrdne osalemine perelepituse protsessis ei ole koduvägivalla tõttu võimalik; 2) kui üks või mõlemad abikaasad on ilma jäetud lepingute sõlmimise õigusest, kui nad isegi eksperdi abiga ei suuda mõista protsessi tähendust ja õiguslike tagajärgi; 3) juhul, kui ühe või mõlema abikaasa otsustusvõime on häiritud, ja 4) juhul, kui abikaasa ajutine või alaline elukoht ei ole teada.

Perelepitust võib kohtumenetlusest olenemata läbi viia enne kohtumenetluse algatamist, sellise menetluse ajal või pärast selle lõppu. Perekonnaseaduse kohaselt ei tohi enne täite- ja tagamismenetluse algatamist perelepitust läbi viia. Erandina võib kohus lapsega isikliku suhte loomise eesmärgil toimuva täitemenetluse käigus teha pooltele ettepaneku alustada perelepitust. Seega võib kohus pärast poolte küsitlemist ja juhtumi asjaolusid arvesse võttes täitmisele pööramise kolmekümne päeva võrra edasi lükata ja nõuda, et lapsega räägib kutseline isik, või teha pooltele ettepaneku alustada perelepitust, et lahendada vaidlus kokkuleppe saavutamise teel; vajaduse korral võib kohus teha otsuse, milles täpsustatakse üksikasjalikumalt isikliku suhte kasutamist kutselise isikuga peetava vestluse või perelepituse ajal, kuid kohus ei tee seda, kui perelepitust üritati edutult või kui on vaja kiiresti tegutseda.

Perelepitaja ja teised perelepitusse kaasatud isikud on kohustatud hoidma saladuses konfidentsiaalset teavet ja andmeid, millest nad said teada perelepituse käigus seoses kolmandate isikutega, välja arvatud järgmistel juhtudel: 1) kui teavet on vaja edastada kokkuleppe saavutamiseks või täitmiseks või 2) kui teabe edastamine on vajalik sellise lapse kaitsmiseks, kelle heaolu on ohus, või selleks, et kõrvaldada isiku vaimse ja füüsilise puutumatus tõsise rikkumise oht. Perelepitaja on kohustatud teavitama pooli konfidentsiaalsuse põhimõtte ulatusest.

Perelepituse käigus saavutatud kokkuleppe kohta on perekonnaseaduses sätestatud, et ühise hooldusõiguse kava või muud perelepituse käigus saavutatud kokkulepped peavad olema kirjalikus vormis ja allkirjastatud kõigi poolte poolt ning et need on samaväärsed täitmisele pööratava dokumendiga, kui kohus kiidab need poolte ettepanekul heaks hagita menetluses.

Kui pooled ei jõua ühise hooldusõiguse kava või muu vaidlusaluse peresuhte osas kokkuleppele, märgib perelepitaja perelepituse peatamise aruandes, kas mõlemad pooled on aktiivselt osalenud. Aruanne perelepituse peatamise kohta edastatakse osalejatele. Perelepitaja esitab perelepituse peatamise aruande kohtule, kes peatas menetluse perelepituse menetluse tõttu.

Juhul, kui pooled teevad kohtumenetluse käigus ettepaneku lahendada vaidlus vastastikusel kokkuleppel perelepituse teel, võib kohus menetluse peatada, millisel juhul määrab kohus kolmekuulise tähtaja, mille jooksul pooled võivad püüda lahendada vaidlust perelepituse käigus. Kui kohus leiab kohtumenetluse käigus, et perekonnavaidluses on võimalik jõuda vastastikusele kokkuleppele, võib ta teha pooltele ka perelepituse ettepaneku. Kui pooled nõustuvad alustama perelepitust, peatab kohus menetluse ja määrab kolmekuulise tähtaja, mille jooksul pooled võivad püüda lahendada vaidluse perelepituse käigus. Kui pooled ei suuda kohtu määratud perelepituse läbiviimiseks ettenähtud kolmekuulise tähtaja jooksul perelepituse käigus vaidlust lahendada või kui pooled teevad ettepaneku jätkata kohtumenetlust enne selle tähtaja möödumist, jätkab kohus menetlust. Enne menetluse peatamise üle otsustamist on kohus kohustatud hindama, kas juhtudel, kus otsustatakse lapse õiguste ja huvide üle, on peatamine kiireloomulise tegutsemise vajadust arvesse võttes asjakohane.

Perelepituse protsessis on perelepitaja kohustatud osalisi teavitama, et nad peavad hoolitsemise lapse heaolu eest, ning vanemate nõusolekul võib ta lubada lastel väljendada perelepituse käigus oma arvamust.

Perelepitust läbi viinud perelepitaja ei tohi osaleda kirjalike eksperdiarvamuste andmises või hinnangute andmises perekonna kohta ega osaleda mis tahes muul viisil kohtumenetluses, milles lahendatakse perelepituses osalenud poolte vaidlus, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel.

Kui perelepitust teostavad sotsiaalhoolekandesüsteemis töötavad perelepitajad, ei maksa pooled perelepitajate töö eest tasu. Kui perelepitust korraldavad perelepitajad väljaspool sotsiaalhoolekandesüsteemi, kannavad pooled nende osalemiskulud.

Lepitust käsitlevaid sätteid kohaldatakse perelepituse protsessis asjakohasel viisil.

Täpsemalt vt:

perekonnaseadus (NN nr-d 103/15 ja 98/19)

kohustusliku nõustamise eeskirjad (*Pravilnik o obveznom savjetovanju*; NN nr123/15)

perelepituse eeskirjad (*Pravilnik o obiteljskoj medijaciji*; NN nr-d 123/15, 132/15 ja 132/17)

lepitusseadus (*Zakon o mirenju*; NN nr 18/11)

Viimati uuendatud: 03/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: on juba tõlgitud.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Itaalia

Perelepitus on protsess, mida võivad vabatahtlikult kasutada raskusi kogevad abikaasad või partnerid, et lahendada oma vaidlus ühte või mitut lepitajat kaasates. Lepitajate ülesanne on hõlbustada suhtlemist ja aidata paaril tulla toime lahusel emotsionaalsete ja materiaalsete külgedega (vara jagamine, elatismaksud, abikaasade elukoha määramine jne). Samuti on neil ülesanne julgustada paari sõlmima kokkuleppeid, mis vastavad parimal viisil kõigi pere liikmete vajadustele.

Lepitust reguleeritakse üldjoontes 4. märtsi 2010. aasta muudetud seadusandliku dekreediga nr 28, mis käsitleb 18. juuni 2009. aasta seaduse nr 69 (lepitusmenetluse kohta tsiviil- ja kaubandusvaidluste lahendamise eesmärgil) artikli 60 rakendamist.

Selles seaduses on sätestatud kohtuväliselt **üleantavate õigustega** seotud vaidluste lahendamise menetlus. Teatud sõnaselgelt nimetatud küsimustes on lepitus **eeltingimus**, et saada menetluse lubatavust kinnitav dokument.

Perekonnaõiguse küsimustes nõuavad eelnevat lepitust ainult vaidlused, mis on seotud pereettevõtluslepingutega (st lepingud, millega **ettevõtte omanik** annab oma **ettevõtte** täielikult või osaliselt üle ühele või mitmele järglasele).

Kõikides muudes perekonnavaidlustes on lepitus vabatahtlik.

Lapse isikuhooldusõiguse menetluses võib kohus otsuse tegemise edasi lükata, nii et abikaasad saavad ekspertide abil üritada jõuda lepituse teel kokkuleppeni, eelkõige lapse (laste) moraalsete ja materiaalsete huvide kaitsmisel.

Lepitus võib toimuda justiitsministeeriumi peetavasse **lepitusorganite registrisse** nõuetekohaselt kantud **avalik-õiguslikes või eraõiguslikes asutustes või nende kaudu**.

Lepitusorganite nimekiri on esitatud veebisaidil

 <https://mediazione.giustizia.it/ROM/ALBOORGANISMIMEDIAZIONE.ASPX>.

Itaalia advokatuuris registreeritud juristidel on õigus olla lepitaja.

Paljudes kohalikes omavalitsustes on **perelepitusteenused** kättesaadavad perenõustamiskeskuste, sotsiaalalaste või kohalike tervishoiuasutuste kaudu.

Veel üks menetlus – mis erineb lepitusest, kuid mille eesmärk on samuti lahendada vaidlused kohtuväliselt – on **abistatud läbirääkimised**. Neid

reguleeritakse 12. septembri 2014. aasta dekreetseadusega nr 132, mida muudeti 10. novembri 2014. aasta seadusega nr 162.

Abistatud läbirääkimised tähendavad kokkulepet (nimetatakse ka läbirääkimistega saavutatud kokkuleppeks), millega pooled nõustuvad „tegema heas usus koostööd vaidluse rahumeelseks lahendamiseks“. Et kokkulepe kehtiks, tuleb see koostada kirjalikult **ühe või mitme juristi abil** ja see peab käsitlema üleantavaid õigusi.

Erinevalt lepituse kaudu saavutatud kokkulepetest **kuuluvad** läbirääkimistega saavutatud kokkulepped **täitmisele** ja see tähendab, et kohtulikud hüpoteegid on võimalik registreerida.

Nii nagu lepitus, võivad ka läbirääkimised olla kohustuslikud või vabatahtlikud.

Perekonnaõiguse asjades on abistatud läbirääkimised alati vabatahtlikud.

Seadusega reguleeritakse **abistatud läbirääkimisi lahuselu ja lahutusega seotud küsimustes** eesmärgiga saavutada nõusoleku alusel kokkulepe või muuta eelnevalt kehtestatud tingimusi.

Paaride puhul, kellel ei ole alaealisi lapsi (ega teovõimetuid täiskasvanud lapsi), esitatakse kokkulepe pädeva kohtu riiklikule süüdistajale, kes juhul, kui ta rikkumisi ei leia, teatab juristidele, et kokkuleppeks takistusi ei ole.

Paaride puhul, kellel on alaealised lapsed (või teovõimetud täiskasvanud lapsed), tuleb kokkulepe saata 10 päeva jooksul pädeva kohtu riikliku süüdistaja büroosse kontrollimiseks, kas see tagab laste huvid. Kui hinnang on positiivne, kinnitab selle riiklik süüdistaja. Kui ei ole, saadab ta selle kohtu esimehele, kes kutsub pooled järgmise 30 päeva jooksul kokku.

Sellisel viisil saavutatud ja kinnitatud kokkuleppel on **samasugune mõju nagu lahuselu või lahutuse tingimustel, see asendab need** ja muudab nendes sätestatud tingimusi.

Alates 20. mai 2016. aasta seaduse nr 76 jõustumisest võivad pooled kasutada abistatud läbirääkimisi ka **samasooliste isikute tsiviilpartnerluse** lõpetamise korral.

Viimati uuendatud: 21/07/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Küpros

Küproses on perekonnaasjades olemas seadusjärgne vahendusmenetlus, mis on sätestatud 2019. aasta perelepituse seaduses 62(I)/2019 (jõustus 25. aprillil 2019). Seaduse hõlpsamaks rakendamiseks anti 30. detsembril 2022 välja erieeskirjad (RAA 507/2022).

Viimati uuendatud: 02/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Läti

Vaidluste alternatiivse lahendamise hõlbustamiseks on Läti vastu võtnud lepitusseaduse (*Mediācijas likums* – kehtib alates 18. juunist 2014).

Tsiviilkohtumenetluses soovitatav lepitusmudel jõustus 1. jaanuaril 2015. Kohtunikele on määratud kohustus pakkuda pooltele vaidluse lahendamiseks lepitusvõimalust menetluse eri etappides (pärast kohtuasja algatamist, asja ettevalmistamisel kohtu jaoks ja eelistungil, samuti kohtumenetluse ajal, kuni asjaolude uurimine on lõppenud).

Et soodustada vaidluste lahendamisel ühe võimalusena lepitust, on ellu viidud mitu projekti.

1. Tasuta perelepituse projekt

Sertifitseeritud lepitajate kogu (*Sertificētu mediatoru padome*) jätkab 2023. aastal perelepituse programmi rakendamist, mida ta alustas 1. jaanuarist 2017. Riigieelarvelise programmi kaudu on olnud võimalik saada riiklikku toetust, mis annab neile võimaluse osaleda sertifitseeritud lepitaja viiel tasuta seansil, et lahendada laste huve mõjutavaid vaidlusi lapsevanemate vahel ja leida võimalusi pereliikmete suhete parandamiseks. Projekti raames pakutakse vaidluspooltele riikliku toetuse varal viit esimest tunniajast nõustamisseanssi sertifitseeritud lepitajaga tasuta. Kui vaidlust ei õnnestu viie seansi jooksul lahendada, peavad teenuse edasised kulud tasuma pooled ise. Isiku abikõlblikkust hindab sertifitseeritud lepitaja või sertifitseeritud lepitajate kogu (*Sertificētu mediatoru padome*). Projekti kohta levitatakse teavet kohtute, kohalike asutuste, sotsiaalameetite, perekonnoahutute jm kaudu.

Perelepituse teenuse taotlemiseks tuleb ühendust võtta [programm](#)is osaleva vabalt valitud sertifitseeritud lepitajaga või, kui lepitaja valikus on võimatu kokku leppida, võtta ühendust sertifitseeritud lepitajate koguga e-posti aadressil smp@smp.lv või helistades telefonil 2805 0777.

Üksikasjad programmi kohta on kättesaadavad [siin](#).

2. Teave

Huvitatud isikud võivad saada lepituse ja selle taotlemise kohta nõu, võttes ühendust sertifitseeritud lepitajate koguga e-posti aadressil smp@smp.lv või helistades telefonil +371 28 050 777.

Viimati uuendatud: 05/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Leedu

Leedus reguleerib lepitust tsiviilvaidlustes (sh perekonnaasjades) Leedu Vabariigi lepitusseadus (seaduse uus redaktsioon jõustus 1. jaanuaril 2019).

Lepitusseadust kohaldatakse riigisiseste ja piiriüleste tsiviilvaidluste suhtes ning sellega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusasjades.

Lepitus on tsiviilvaidluse lahendamise menetlus, mille käigus üks või mitu lepitajat (erapooletud kolmandad isikud) aitavad pooltel vaidluse rahumeelselt lahendada. Pooled võivad kasutada lepitust nii nende vaidluste lahendamiseks, millega ei ole veel kohtusse pöördutud (kohtuväline lepitus), kui ka nende vaidluste lahendamiseks, mida juba kohtus arutatakse (kohtulik lepitus).

Lepituse kasutamiseks peavad vaidluse pooled sõlmima kirjaliku kokkuleppe. Lepitust võib kasutada ainult seda liiki vaidluste puhul, mille lahendamiseks võivad pooled seaduse kohaselt sõlmida kokkuleppe. Lepitaja nimetavad pooled või nimetab poolte taotlusel riigi õigusabi talitus.

Alates 1. jaanuarist 2019 võivad lepitusteenust osutada ainult isikud, kes on sooritanud spetsiaalse eksami (v.a üksikud erandid), vastavad muudele seaduses sätestatud nõuetele (hea maine, kõrgharidus, läbitud lepituskoolitus) ning on kantud Leedu Vabariigi lepitajate nimekirja. Lepitajate nimekiri on

avaldatud riigi õigusabi talituse veebisaidil (<http://vgtp.lrv.lt/>). Lepitaja peab ka täitma erapooletuse ja professionaalsuse nõudeid. Sõltuvalt kokkuleppest võivad lepitajad osutada oma teenuseid tasuta või eest. Pooled ja lepitaja võivad kokku leppida vaidluse lahendamise meetodis ja korras. Kumbki pool võib lepitusest põhjendusi esitamata loobuda.

Tuleb märkida, et lepitusmenetluse algatamisel aegumistähtjad peatuvad. Seega, isegi kui vaidlust ei õnnestu rahumeelselt lahendada, jääb pooltele õigus pöörduda kohtusse. Kui pooled suudavad vaidluse lepitaja abil rahumeelselt lahendada, sõlmitakse kokkulepe. Pärast seda, kui kohus on kokkuleppe lihtsustatud menetluses kinnitanud, kuulub see täitmisele.

Seaduses on lepituse ühe aluspõhimõttena sätestatud konfidentsiaalsuse põhimõte. See tähendab, et kui pooled ei lepi kokku teisiti, peavad pooled, lepitajad ja lepitusteenuste korraldajad hoidma saladuses kogu lepitamisega seotud teabe, välja arvatud teave, mis on vajalik lepituse tulemusel sõlmitud kokkuleppe kinnitamiseks või täitmiseks, ja teave, mille avaldamata jätmine oleks vastuolus avaliku huviga. See tingimus tagab, et lepituse käigus saadud teave (välja arvatud eelnimetatud erandid) ei saa kasutada teavet esitanud poole vastu.

Lepitusseaduses on sätestatud kohustusliku ja kohtuliku lepituse üksikasjad ning lepitajate distsiplinaarvastutus.

Alates 1. jaanuarist 2020 on lepituse kasutamine perekonnaasjades kohustuslik. Kohustuslikku ja kohtulikku lepitust rahastatakse riigieelarvest (kuni kuue tunni ulatuses), kui lepitaja valimise korraldab riigi õigusabi talitus. Pooltele jääb õigus valida kohustusliku lepituse puhul lepitajate nimekirjast lepitusteenuse osutaja, kuid sellisel juhul peavad nad lepitusteenuse eest ise maksma.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt vähendatakse lepitust kasutanud isikute kohtukuludid.

Teave lepituse kohta ja asjaomased õigusaktid on avaldatud justiitsministeeriumi veebisaidil (leedu keeles):

<http://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/civiliniu-gincu-taikinamasis-tarpininkavimas-mediacija>

Teave lepituse kohta justiitsministeeriumi veebisaidil (inglise keeles):

<http://tm.lrv.lt/en/fields-of-activity/mediation>

Viimati uuendatud: 10/04/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [fr](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Luksemburg

Regulatsioon

Perelepitust reguleerib [24. veebruari 2012. aasta seadus vahenduse kohta tsiviil- ja kaubandusajades](#) ning [suurhertsogi 25. juuni 2012. aasta määrus](#), milles on sätestatud kohtuliku vahendaja ja perelepitaja heakskiitmismenetlus, vahendusosalase erikoolituse programm ja tasuta teabe koostamise korraldamine. Uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1251-1 lõikes 2 on sätestatud, et kohtunik võib teha pooltele ettepaneku kasutada perelepitust, kui tegemist on järgmisega:

lahutus, lahuse, nende paaride koostelu lõpetamine, keda seob registreeritud partnerlus, sealhulgas likvideerimine, ühisvara jagamine ja kaasomandis olev vara;

ülalpidamiskohustus, osalemine majapidamiskulude kandmises, lapse ülalpidamise kohustus ja hooldusõiguse teostamine.

Menetlus

Pooled võivad kasutada tavapäraselt vahendust või kohtulikku perelepitust. Tavapärase vahenduse võib algatada kumbki pool mis tahes küsimuses ilma kohtu- või vahekohtumenetlusest, kui uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1251-22 lõikest 2 ei tulene teisiti. Vahendusprotsessi üksikasjad sätestatakse kirjalikus kokkuleppes, millele kirjutavad alla pooled ja vahendaja. Niisuguse vahenduse korral võivad pooled kasutada kas justiitsministeeriumi heakskiidetud vahendajat või muud vahendajat.

Kui uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1251-1 lõikes 2 osutatud küsimusega seotud vaidlust esitatakse kohtunikule, võib ta soovitada pooltele perelepitust. Kohtunik annab korralduse tasuta teabe koostamise läbiviimiseks, mille korraldab heakskiidetud vahendaja või muu vahendaja, kes on vabastatud heakskiitmisnõudest Luksemburgis, tingimusel et ta täidab samaväärseid või sisuliselt võrreldavaid nõudeid muus Euroopa Liidu liikmesriigis vastavalt uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1251-3 lõike 1 kolmandale lõigule. Järgmised kohtumised maksavad 57 eurot (suurhertsogi määruuses sätestatud summa). Vahendusprotsessi pikkuse määrab kohtunik ja see ei või ületada kolme kuud. Poolte kokkuleppel võib seda siiski pikendada. Isikud, kellel ei ole piisavalt vahendeid, võivad saada kohtuliku perelepituse kulude katteks rahalist abi.

On oluline märkida, et kõikidel vahenduse tulemusel sõlmitud kokkulepetel on kohtuotsustega võrdne õiguslik jõud. Nii välismaal kui ka riigisiselt sõlmitud kokkulepped on täidetavad Euroopa Liidus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiivile 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades. Kokkulepe või selle osa on täidetav pärast seda, kui ringkonnakohtu esimees on selle heaks kiitnud. Perelepituse korral kontrollib kohtunik, kas kokkulepe on kooskõlas avaliku korraga ega ole vastuolus laste huvidega, kas vaidlust saab lahendada vahenduse teel ja kas justiitsministeerium on vahendaja heaks kiitnud.

Kasulikud lingid:

[Heakskiidetud vahendajate nimekirja](#)

[Justiitsministeerium](#) (üldteave vahenduse kohta tsiviil- ja kaubandusajades)

Viimati uuendatud: 09/12/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Ungari

Täpsemat teavet saab veebilehelt „Vahendus liikmesriikides“, mis sisaldab teavet perelepituse kohta.

Viimati uuendatud: 15/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Malta

Vahendust reguleeriv seadus

Maltas kohaldatakse vahenduse suhtes seadustekogu peatükki 474 ehk [vahendusseadust](#) (*Mediation Act*).

Mis on vahendus?

Kui pooled vaidlevad omavahel perekondlikes küsimustes, võivad nad paluda abi vahendajalt, kes aitab neil leida sõbraliku lahenduse ametlikku kohtumenetlust kasutamata. Malta seaduse kohaselt on vahenduse kasutamine enne kooselu lõpetamist käsitleva kohtumenetluse alustamist tsiviilkohtus (perekonnaüksuses) paarile kohustuslik.

Kes on vahendaja ja mis on tema roll?

Vahendaja ülesanne on aidata pooltel saavutada sõbralik lahendus. Ta on erapooletu ja sõltumatu isik, kelle määrab kohus. Mõnikord valivad pooled tasu eest vahendaja ise. Kõikidel vahendajatel on ametialane kvalifikatsioon. Enamik neist on ka pererapeutid, sotsiaaltöötajad või advokaadid.

Kui pooled jätkavad vaidlust kohtus, ei või vahendaja kunagi anda kohtus tunnistusi selle kohta, mida öeldi vahendusmenetluses.

Kes võib taotleda vahendust?

Vahendust võib kasutada järgmistel juhtudel:

kooselu lõpetamine või lahutus (lahutuse korral tingimusel, et abikaasad on lahus elanud vähemalt neli aastat);

abikaasa ülalpidamiskohustus;

väljaspool abielu sündinud lapsega seotud küsimuste reguleerimine, näiteks hooldus ja eestkosted, külastusõigus ja ülalpidamine;

kooselu lõpetamise või lahutuslepingu muutmine;

lapse hooldust või eestkostet, külastusõigust või ülalpidamist reguleeriva lepingu muutmine.

Vahenduse taotlemiseks ei pea olema abielus.

Kuidas algab vahendusmenetlus ja milles see seisneb?

Vahenduse kasutamiseks peab huvitatud pool esitama kohtusekretärile adresseeritud kirja, milles ta taotleb luba vahendusmenetluse alustamiseks. Kiri peab sisaldama mõlema poole nime ja aadressi ning vähemalt kirja saatja isikutunnistuse numbrit. Kiri on kehtiv ka advokaadi allkirjata. Kiri registreeritakse perekonnakohtu kantseleis ja see protsess on tasuta.

Vahendust võib alustada ka teatise esitamisega, kuid seda menetlust kasutatakse siis, kui mõlemad asjaga seotud pooled on juba enamikus õigusküsimustes kokku leppinud. Teatis sisaldab samu andmeid kui kiri selle erinevusega, et pooled esitavad ka nende advokaatide või ühise notari koostatud lepingu. Teatisele peavad alla kirjutama mõlemad pooled ja notar või mõlemad pooled, nende advokaadid ja notar.

Kui kiri või teatis on esitatud, määratakse kohtu koostatud nimekirjast vahendaja. Pooled võivad omavahelisel kokkuleppel valida vahendaja ka ise.

Vahendaja saadab pooltele posti teel kindlaks kuupäevaks kohtusse ilmumise kutse. Istungid peetakse eraldi ruumis, kus viibib lisaks pooltele ainult vahendaja ja poolte soovi korral ka nende advokaadid. Vahendusistungil ei ole advokaadi kohalolek nõutav.

Vahendaja uurib koos pooltega lepitamise võimalusi. Kui vahendajale tundub, et paari abielu või suhte edukaks jätkamiseks on lootust, võib ta saata nad nõustamisele ja peatada ajutiselt vahenduse. Kui pooltele tundub, et nende abielu või suhe ei saa enam edukalt jätkuda, püüab vahendaja aidata pooltel jõuda laste ja vara suhtes kokkuleppele.

Kui pooled jõuavad kokkuleppele, koostab vahendaja lepingu ja loeb selle ette. Kui pooled on lepingu sisuga rahul, esitab vahendaja lepingu ametlikult kohtu kantseleile läbivaatamiseks kohtunikule. Kui kohtunik kiidab lepingu heaks, võivad pooled minna notari juurde, kes avaldab lepingu ja kinnitab selle ametlikult. Kui pooled ei jõua kokkuleppele, lõpetatakse vahendus ja pooled võivad jätkata vaidlust kohtus. Pooled peavad alustama asja tsiviilkohtus (perekonnaüksuses) kahe kuu jooksul pärast vahenduse lõpetamist. Kui kohtuasja ei alustata nimetatud tähtaja jooksul, peab paar menetluse alustamiseks läbima uuesti vahenduse.

Mis saab siis, kui üks pooltest elab välismaal?

Piiriülese vaidlusena käsitatakse vaidlust, mille puhul vähemalt ühe poole alaline või peamine elukoht on Maltal ja teise poole alaline või peamine elukoht on muus liikmesriigis kuupäeval, kui:

pooled lepivad pärast vaidluse tekkimist kokku vahenduse kasutamises;

kohus annab korralduse vahenduse läbiviimiseks;

kohustus kasutada vahendust tekib riikliku seaduse alusel;

kohtu dekreedid või otsuse sellise dekreedid või otsuse kuupäevast.

Sellisel juhul peab alaliselt või peamiselt välismaal elav isik sõitma Maltale või andma oma advokaadile Maltal volituse ennast esindada ja sõitma Maltale ainult kooselu lõpetamise lepingu allkirjastamiseks. Kui aga Maltal alaliselt või peamiselt elav isik ei tea oma elukaaslase elukohta (kui viimane on näiteks Maltalt lahkunud või oma elukaaslase maha jätnud), peab ta esitama vahendajale kirja, kinnitades seda asjaolu vande all; seejärel suletakse kiri kohe ja nimetatud isik alustab kohtuasja puuduva poole esindajate vastu, kelle määrab kohus.

Viimati uuendatud: 11/01/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Holland

Lepitus tähendab seda, et pooled lahendavad omavahelise konflikti koos, sõltumatu lepitaja juhendamisel. Lepitust kasutatakse eelkõige tsiviilõiguses ja avalikus õiguses. Sellel kohtuvälisel vaidluste lahendamise viisil on mitu eelist: vaidlus lahendatakse tavaliselt kiiremini kui kohtus; lisaks sellele on lepitus sageli odavam ning lepitus aitab säilitada pooltevahelisi suhteid, sest nad püüavad vabatahtlikult leida lahendust.

Madalmaade lepitajate liit (*Mediatorsfederatie Nederland*)

Madalmaades on mitu lepitajate registrit. [Madalmaade lepitajate liit](#) haldab [lepitajate registrit](#) (*Register van Mediators*, varem NMI-register).

Madalmaade lepitajate liit on ühendus, mis ühendab Madalmaade suurimaid lepitajate ühendusi. Madalmaade lepitajate liidu registrisse kantakse ainult need lepitajad, kes vastavad põhjalikult kaalutud kvaliteedikriteeriumidele. Madalmaade valitsus kohaldab Madalmaade lepitajate liidu nõudeid tasuta õigusabi valdkonnas tegutsevate lepitajate registri (õigusabi ameti [register](#)) koostamiseks. Madalmaade lepitajate liidu veebisaidil on avaldatud sõltumatu teave lepituse ja lepitajate kohta Madalmaades.

ADRI rahvusvaheline register

Lisaks sellele on olemas ka [ADRI rahvusvaheline register](#). Registri veebisaidil on võimalik otsida lepitajat ning saada teavet lepitusega seotud teemadega kohta.

Teave lepituse kohta

Madalmaades edendatakse lepitamist kohtumenetluse alternatiivina algatuse [Mediation naast rechtspraak](#) kaudu. See tähendab, et esimese astme kohus või apellatsioonikohus teatab menetluse pooltele lepituse valimise võimalusest. Apellatsioonikohus saab perekonnasjades määrata pooltele ka nõustamise (*ouderschapsonderzoek*), mille käigus otsitakse probleemile võimalikku lahendust lepituse teel.

Muud lepituse kohta teavet jagavad asutused on [Juridisch Loket](#) (õigusteabe ja õigusabi amet) ja [Raad voor de Rechtsbijstand](#) (õigusabi amet).

Teatud tingimustel hüvitatakse kõik lepitusega seotud kulud või osa neist. Rohkem teavet kulude hüvitamise kohta lepituse korral leiate [siit](#).

Seotud lingid

[Madalmaade lepitajate liit](#)

[ADRi rahvusvaheline register](#)

[Teave lepituse kohta kohtumenetluse alternatiivina kohtute veebisaidil](#)

[Õigusteabe ja õigusabi amet](#)

[Õigusabi](#)

[Õigusabi amet](#)

Viimati uuendatud: 09/02/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Austria

Austria perekonnaõigust puudutavates asjades teeb kohus kõik võimaliku sõbraliku lahenduse saavutamiseks. Ta võib teha selleks ka korralduse osaleda esialgsel vahendust käsitleval teabeüritusel või soovitada vahendusmenetlust (hagita menetluste seaduse artikli 107 lõike 3 punkt 2, *Außerstreitgesetz*).

Kuigi Austrias vastavad perelepituse nõuetele ka vahendajate meeskonnad, kuhu kuuluvad vahendajad on kahest eri rahvusest, tuleb sellised meeskonnad luua ajutiselt Föderaalse Justiitsministeeriumi (*Bundesministerium für Justiz*) kui keskasutuse ja eraõiguslike lepitushingute kaudu.

Viimati uuendatud: 05/06/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Poola

Vahendusmenetlus perekonda, abielu lahutamist ja kooselu lõpetamist puudutavates asjades

Vahendus on vabatahtlik konfidentsiaalne vaidluse lahendamise meetod, mille puhul konflikti või vaidluse pooled püüavad ise jõuda neutraalse ja erapooletu vahendaja abil kokkuleppele. Vahendusmenetluse ajal arutatakse küsimused sõltuvad menetluses osalejatest. Kokkulepe võidakse sõlmida järgmistes küsimustes: abikaasade lepitamine, lahuselul tingimuste sätestamine, vanema hooldusõiguse vormid, kontakt lastega, perekonna vajaduste rahuldamine, ülalpidamine ja lapsetoetus ning vara- ja elamisnakküsimused. Vahendusmenetluse lahendus võib käsitleda ka passi väljastamist, lapse haridusalaseid valikuid, kontakte sugulastega ja/või lapse vara haldamist.

Vahenduse kasu

Vahendus aitab vähendada negatiivseid emotsioone ja mõista teineteise vajadusi, vähendades seega konfliktiga seotud psühholoogilisi pingeid.

Kuidas asi suunatakse vahendusmenetlusse?

- Vahendusmenetluse võib korraldada enne kohtule hagiavalduse esitamist või pärast menetluse algatamist kohtuotsuse alusel.
- Vahendusmenetluse korraldamine eeldab igal juhul poolte nõusolekut.
- Kumbki pool võib taotleda vahendusmenetlust kohtumenetluse mis tahes etapis.

Kes otsustab vahendaja valiku?

Vahendaja valivad ühiselt pooled või määratakse kohtu poolt, kaaludes eelkõige alaliste vahendajate loetellu kantud üksikisikuid.

Kui kaua võib vahendusmenetlus kesta?

Kohtuotsusega algatatud vahendusmenetlus ei tohiks kesta üle 3 kuu, kuid seda võib ühistaotluse alusel või muul mõjuval põhjusel pikendada, kui see hõlbustab lahenduse saavutamist.

Vahendusmenetlus

- Vahendaja võtab pärast kohtuotsuse saamist pooltega ühendust, et leppida kokku kohtumise kuupäev ja koht.
- Vahendaja selgitab vahendusmenetluse eeskirju ja käiku ning küsib pooltelt, kas nad on vahendusega nõus.
- Vahendus on pooltevaheline arutelu vahendaja juuresolekul. Vahendaja ja emma-kumma poole vahel võib korraldada ka üks-ühele kohtumisi.
- Pooled võivad otsustada vahenduses mitte osaleda.
- Vahendus on konfidentsiaalne. Vahendaja ei tohi avaldada vahenduse üksikasju kolmandatele isikutele. Vahendusmenetluse protokoll ei sisalda otsust ega poolte seisukohti.
- Vahendaja ei või olla tunnistaja seoses asjaoludega, millest ta saab vahendusmenetluse läbiviimise käigus teada, välja arvatud juhul, kui pooled vabastavad ta saladuse hoidmise kohustusest.

Millised võivad olla vahendusmenetluse tulemused?

- Vahendusmenetlus võib anda tulemuseks vastastikku vastuvõetava lahenduse, millele pooled alla kirjutavad.
- Lahutamisel või kooselu lõpetamisel võib vahendusmenetlus anda tulemuseks abikaasade lepitamise ja/või kokkuleppe või ühiste õiguslike seisukohtade väljatöötamise. Need on aluseks asja lahendamisel kohtus.
- Vahendaja esitab pooltele protokoll koopia.
- Vahendaja esitab kohtule protokoll ja saavutatud lahenduse.
- Vahendusmenetluse tulemusena saavutatud lahendus, mille kohus heaks kiidab, on kohtuotsuse jõuga ja lõpetab kohtumenetluse.
- Kohus keeldub lahendust heaks kiitmast, kui lahendus on vastuolus õiguse või ühiskonnaelu reeglitega või kui selle eesmärk on seadusest kõrvale hoiduda või kui lahendus on segadust tekitav või sisaldab vastuolusid.
- Kui lahendust, mis on kuulutatud täitmisele pööratavaks, ei ole tegelikult täidetud, võib selle edasi anda kohtu määratud täiteametnikule.

• Kui lahendust ei saavutata, võivad pooled püüda taotleda oma õigusi kohtumenetluses.

Millised on vahendusmenetluse kulud?

Vahendusmenetluse kulud kannavad pooled. Kumbki pool tasub tavaliselt poole kuludest, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

Pool võib taotleda enda vabastamist vahendusmenetluse kulude tasumisest.

Olenemata asja tulemusest võib kohus teha poolele korralduse hüvitada kulud, mis tulenevad selgelt põhjendamata keeldumisest vahendusmenetluses osalemast.

Kui lahendus saavutatakse enne kohtuistung algust, makstakse kohtulõiv 100% ulatuses poolele tagasi.

Kui lahendus saavutatakse vahendaja abil kohtumenetluse hilisemas etapis (pärast kohtuistung algust), makstakse kohtulõiv tagasi 75% ulatuses.

Kui pooled lepitatakse lahutamisel või kooselu lõpetamisel esimese astme kohtus ja nad võtavad hagiavalduse tagasi, makstakse asja algatamisel tasutud kohtulõiv 100% ulatuses tagasi. Kui pooled lepitatakse enne menetluse lõpuleviimist teise astme kohtus, makstakse edasikaebuse eest tasutud lõiv tagasi 50% ulatuses.

Kohtuvälise vahendusmenetluse korral määrab vahendaja tasu kindlaks vahenduskeskus või pooled lepivad selle vahendajaga kokku enne vahendusmenetluse algust.

Viimati uuendatud: 23/09/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Portugal

PERELEPITUS PORTUGALIS

Osalemine on vabatahtlik ja kokkuleppe peab heaks kiitma kohus või perekonnaseisumetnik.

Portugalis on lepitus vabatahtlik. Lapsi või abikaasasid puudutava perekonnasisese vaidluse pooled võivad kasutada vastastikusel kokkuleppel riiklikku või eraõiguslikku perelepitust. Ka kohus saab suunata pooled lepitusmenetlusesse, kuid ta ei saa seda teha ilma nende nõusolekuta.

Perelepitust saab kasutada enne hagiavalduse esitamist kohtule või avalduse esitamist perekonnaseisumetnile (*Conservatória do Registo Civil*) või (hagi) avalduse läbivaatamise ajal. **Mõlemal juhul peab kohus või perekonnaseisumetnik perekonnaküsimustega seotud kokkuleppe heaks kiitma, enne kui selle saab täitmisele pöörata.** Poolte esindajad (kui neid on) võivad ka osaleda lepitusmenetluses ja mõnikord nad seda ka teevad. Lepitusmenetluse üldpõhimõtted on sätestatud 19. aprilli 2013. aasta seaduses nr 29/2013.

Lepitus kohtus

Kui pooled kasutavad **enne hagiavalduse esitamist perelepitust** ja kui saavutatakse kokkulepe, peaksid nad **taotlema oma valitud perekonnaseisumetnilt** kokkuleppe heakskiitmist. Sellised kokkulepped võivad hõlmata abikaasasid puudutavaid küsimusi (nt lahutus, elatismaksed abikaasade vahel, perekonna kodu, endise abikaasa perekonnanime kasutamine) või lapsi puudutavaid küsimusi (nt vanemliku vastutusega seotud kokkuleppe lisamine lahutuskokkuleppele või kokkulepe täiskasvanud lastele elatise maksmiseks). Enne kokkuleppe heakskiitmist perekonnaseisumetnilt poolt esitab riigiprokuratuur (*Ministério Público*) kokkuleppe kohta arvamuse, kui see on seotud vanemliku vastutusega alaealiste eest.

Kui perelepitus toimub enne kohtule hagiavalduse esitamist ja **kui selle ainus eesmärk on leppida kokku vanemlik vastutus alaealiste eest** (ilma lisatud abielulahutuse või lahusele kokkuleppeta), peavad pooled taotlema pädevalt kohtult kokkuleppe heakskiitmist.

Kui **perelepitus toimub hagi läbivaatamise ajal**, on menetlus järgmine.

Vanemlikku vastutust (nt eestkoste, külastused, elatis alaealistele) puudutavate hagide korral on ette nähtud spetsiaalne tehniline ärakuulamis- ja lepitusetapp. Kohtunik kutsub pooled kohtumisele ja kui pooled ei jõua kokkuleppele, lükkab kohtunik läbirääkimised kahe kolme kuu võrra edasi ning suunab pooled ühte järgmisesse alternatiivsesse menetlusesse: lepitus (kui pooled on edasisuunamisega nõus või taotlevad seda) või spetsiaalne tehniline ärakuulamine, mille korraldab kohtu tehnilise toe talitus. Kui edasilükkamisperiood on möödunud, läbirääkimised jätkuvad, ning kui ühe eespool nimetatud meetodi abil jõutakse kokkuleppele, hindab kohtunik kokkulepet ja kiidab selle heaks. Kui kokkulepet ei saavutata, alustatakse kohtumenetlust.

Kõikide tsiviilhagide, sh abikaasasid puudutavates küsimustes (nt abielulahutus ja kooselu lõpetamine, elatismaksed abikaasade ja endiste abikaasade vahel, perekonna kodu määramine esialgse kokkuleppe puudumise korral) esitatud hagide puhul võimaldab tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Código de Processo Civil*) artikkel 273 üldjuhul kohtul menetluse peatada ja suunata asja lepitusmenetlusesse, välja arvatud juhul, kui pooled ei nõustu edasisuunamisega. Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 272 lõikele 4 võivad pooled taotleda ka vastastikusel kokkuleppel menetluse peatamist kuni kolmeks kuuks ja algatada sel ajal ise lepitusmenetluse.

Kui kokkulepe saavutatakse lepitusmenetluse teel eespool nimetatud küsimusi puudutava hagi läbivaatamise ajal, peavad pooled **taotlema kohtult selle heakskiitmist**.

Perekonnaseisumetnilt pädevusse kuuluvaid perekondlike küsimusi puudutavad hagid tuleb esitada mõlema poole eelneval kokkuleppel, vastasel juhul kuuluvad need kohtu pädevusse. Sel põhjusel võib lepitusmenetluse kasutamine poolte algatusel olla kasulik enne kohtumenetluse algatamist. Pärast menetluse algatamist perekonnaseisumetnilt peab perekonnaseisumetnik vastavalt 13. oktoobri 2001. aasta määruse nr 272/2001 artikli 14 lõikele 3 teavitama lahutust taotlevaid abikaasasid võimalusest kasutada lepitusteenuseid. See säte võimaldab pooltel kasutada ajal, mil vastastikusel kokkuleppel algatatud lahutusmenetlus on perekonnaseisumetnilt pooleli, lepitusmenetlust abikaasade lepitamiseks või vanemlikku vastutust puudutava kokkuleppe (mis lisatakse lahutuskokkuleppele) läbivaatamiseks, kui riigiprokuratuur on esitanud asjaomase taotluse.

Riikliku või eraõigusliku lepitaja valik, lepitusmenetluse kestus ja maksumus

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 272 lõikele 4 võib perelepitus üldjuhul kesta **kuni kolm kuud**. Lepitusmenetlus võib kesta kauem ainult erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

Kui pooled valivad **eraõigusliku lepituse**, peavad nad maksma lepitajale tasu. Tasu suurus, reeglid ja lepitusgraafik nähakse ette lepitusprotokollis, millele pooled ja lepitaja lepitusmenetluse alguses alla kirjutavad. Justiitsministeerium peab riiklike ja eraõiguslike lepitajate [☞ nimekirja](#), millega pooled saavad tutvuda, et leida endale eraõiguslik lepitaja.

Riikliku lepituse kasutamiseks peaksid pooled pöörduma õiguspoliitika peadirektoraadi (*Direcção Geral da Política de Justiça*) [☞ vaidluste kohtuvälise lahendamise ameti](#) (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) poole ning taotlema lepitusmenetlusele eelnevat kohtumist. Kohtumisaja saab kinni panna telefoni (+351 808 26 2000) teel või täites selleks [☞ veebivormi](#). Riiklikule lepitusmenetlusele eelneval kohtumisel allkirjastavad pooled ja lepitaja lepitusprotokoll. Määratakse kindlaks ajavahemik, kehtestatakse kohtumiste ajakava ja selgitatakse menetlusnorme.

Riikliku perelepituse maksumus on 50 eurot kummagi poole kohta, olenemata kavandatud kohtumiste arvust. Selle 50 euro suuruse lõivu peab kumbki pool maksma riikliku lepitusmenetluse alguses. Riiklikus süsteemis töötavate lepitajate tasu ei maksa pooled. Selle maksab õiguspoliitika peadirektoraat vastavalt õigusaktiga kehtestatud tariifistikule.

Riikliku lepitusmenetluse raames korraldatavad kohtumised võivad toimuda õiguspoliitika peadirektoraadi või poolte elukohajärgse omavalitsuse ruumides.

Riikliku lepituse korral võivad pooled valida lepitaja riiklike lepitajate nimekirjast. Kui nad seda ei tee, määrab õiguspoliitika peadirektoraadi vaidluste alternatiivse lahendamise amet ühe riiklike lepitajate nimekirja kantud lepitaja järjekorra alusel ning võttes arvesse lepitaja töökoha lähedust poolte elukohale. Selline määramine toimub tavaliselt elektrooniliselt.

Kui pooltel on õigus saada **tasuta õigusabi**, võidakse sellest katta lepituse kulud.

Piiriülene lepitus ja kaaslepitus

Piiriülese vaidluse korral, kui silmast silma kohtumiste korraldamine ei ole võimalik, võib lepitus toimuda videokonverentsi teel.

Portugalis on võimalik kanda **teiste liikmesriikide lepitajaid** justiitsministeeriumi peetavasse perelepitajate nimekirja (mis hõlmab nii riiklike kui ka eraõiguslike lepitajaid) ning neid saab ka valida (hankemenetluse teel) riiklike perelepitajate nimekirja kandmiseks. Mõlemal juhul kohaldatakse nende suhtes samu tingimusi nagu kohalike lepitajate suhtes.

Portugalis on nii riiklikus süsteemis kui ka eraõiguslikus lepitussüsteemis lubatud **kaaslepitus**. Kaaslepitus võib toimuda poolte valikul või lepitaja soovitusel, kui nad leiavad, et selline meetod on asja lahendamiseks parim.

Kasulikud lingid / kohaldatavad õigusaktid

Vt [õiguspoliitika peadirektoraadi \(DGJP\) veebisait](#):

lepitust reguleerivad siseriiklikud õigusaktid: [19. aprilli 2013. aasta seadus nr 29/2013 \(lepitusmenetluse seadus\)](#);

[riiklike ja eraõiguslike perelepitajate nimekirja](#);

üldine teave perelepituse kohta.

Riiklikku lepitust saab taotleda, helistades telefoninumbri (+ 351) 808262000 või täites [veebivormi](#).

Riikliku lepituse maksumuse kohta saab teavet aadressil

[Pedir mediação familiar](#) [Justiça.gov.pt \(justica.gov.pt\)](#)

Eraõigusliku lepituse hinnad võivad erineda riikliku lepituse hindadest.

Märkus

Sellel teabelehel esitatud teave on üldine ega ole ammendav. See ei ole kontaktpunkti, tsiviil- ja kaubandusasja käsitleva Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku, kohtute ega ühegi teise isiku suhtes siduv. See ei asenda vajadust tutvuda kehtivate õigusaktidega.

Viimati uuendatud: 20/12/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusliku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Rumeenia

Seadus nr 192/2006 reguleerib vahendustegevust ja vahendaja kutseala korraldust ning sisaldab üldisi sätteid, sätteid vahendaja kutseala (vahendaja sertifitseerimine, tegevuse peatamine ja vahendajana tegutsemise keeld, vahendusnõukogu, vahendaja kutseala korraldus ja tava, vahendaja õigused ja kohustused, vahendaja vastutus) ja vahendusmenetluse (menetlus enne vahenduskokkuleppe sõlmimist, vahenduskokkulepe, vahendusprotsess, vahendusmenetluse lõpuleviimine) kohta ning perekonnasiseseid vaidlusi ja kriminaalasja käsitlevaid erisätteid.

Pooled võivad osaleda teabe koostamisel vahenduse eeliste kohta, sealhulgas (kui see on kohaldatav) pärast kohtumenetluse algatamist pädevas kohtus, eesmärgiga lahendada vaidlused selle meetodi abil. Vahenduse eeliseid käsitleval teabe koostamisel osalemist tõendab teabetõend, mille väljastab teabe esitanud vahendaja. Vahenduse eeliste kohta võib teavet anda kohtunik, prokurör, õigusnõustaja, advokaat või notar ning sellisel juhul tõendatakse kirjalikult selle toimumist.

Vahenduse ese ei või olla rangelt isiklikud õigused, nagu isiku staatust puudutavad õigused, või mis tahes muud õigused, mida pooled ei või mõne kokkuleppe või muu akti kohaselt kasutada.

Vahendustegevust võib korraldada võrdväärselt kõikide isikute puhul, olenemata rassist, nahavärvist, rahvusest, etnilisest päritolust, keelest, usust, soost, vaadetest, poliitilisest liikmesusest, rikkusest või sotsiaalsest päritolust.

Vahendus on avalikku huvi pakkuv tegevus. Vahendajal ei ole oma ülesandeid täites otsustusõigust selle lahenduse sisu suhtes, mille pooled peavad saavutama, kuid ta võib neid suunata, kontrollides lahenduse seaduslikkust. Vahendus võib toimuda kahe või rohkema poole vahel. Pooltel on õigus valida vabalt oma vahendaja. Vahendust võib korraldada üks või mitu vahendajat. Kohtu- ja arbitraažiasutused ning teised jurisdiktsiooniga seotud ülesandeid täitvad asutused teavitavad pooli vahendusmenetluse kasutamise võimalusest ja eelistest ning õhutavad neid kasutama seda meetodit oma vaidluste lahendamiseks.

Pooled võivad paluda notaril lahendus autentida. Notari koostatud dokument, millega autentitakse vahenduskokkuleppes sõlmitud lahendus, on täitmisele pööratav.

Vahenduskokkuleppe pooled võivad pöörduda kohtusse, et taotleda oma lahendust toetavat otsust. Pädev asutus on kas ühe poole elu- või asukohajärgne ringkonnakohus või vahenduskokkuleppe sõlmimise koha ringkonnakohus. Poolte saavutatud lahendust kinnitav kohtuotsus tehakse kinnisel kohtuistungil ja see on täitmisele pööratav.

Perekonnasiseseid vaidlusi käsitlevad erisätted. Vahendust saab kasutada abikaasadevaheliste erimeelsuste lahendamiseks sellistes küsimustes nagu abielu jätkumine, abieluvara jaotamine, vanemlike õiguste kasutamine, laste elukohta kindlaksmääramine, vanemate lapsetoetuse makسد või mis tahes muude erimeelsuste lahendamiseks abikaasade vahel seoses õigustega, mis neil võivad vastavalt seadusele olla. Poolte vahel sõlmitud vahenduskokkulepped küsimustes/vaidlustes, mis puudutavad vanemlike õiguste kasutamist, vanemate lapsetoetuse makseid või laste elukohta kindlaksmääramist, tehakse pooltevahelisel kokkuleppel põhinevate kohtuotsustena.

Pooled esitavad abikaasade kokkuleppe abielu lahutamise ja lahutust puudutavate täiendavate küsimuste lahendamise kohta kohtule, kes on pädev tegema lahutamisotsust.

Vahendaja tagab, et vahenduse tulemus ei ole vastuolus lapse parimate huvidega, õhutab vanemaid keskenduma eelkõige lapse huvidele ning tagab, et vanemliku vastutuse võtmine või koostelu lõpetamine või abielu lahutamine ei avalda kahjulikku mõju lapse kasvatamisele ja arengule.

Vahendaja teeb enne vahenduskokkuleppe sõlmimist või (kui see on kohaldatav) menetluse ajal hoolsuskontrolli, et teha kindlaks, kas poolte vahel ei ole väärkohtlemist või vägivaldset suhet ja kas sellise olukorra tagajärjed võivad mõjutada vahendust, ning otsustab, kas sellistel asjaoludel on vahenduse kaudu saavutatav lahendus asjakohane. Kui vahendaja saab vahendusmenetluse ajal teada asjaoludest, mis ohustavad lapse kasvatamist või normaalset arengut või kahjustavad suurel määral lapse parimaid huve, peab ta sellest teatama pädevale asutusele.

Seadus nr 217/2003 koduvägivalla ennetamise ja tõkestamise kohta sisaldab sätteid, mis reguleerivad institutsioone, kellele on pandud ülesanded seoses koduvägivalla ennetamise ja tõkestamisega (kelle ülesanne on suunata vaidlevaid pooli kasutama vahendamist), koduvägivalla ennetamise ja tõkestamise asutusi (sh vägivalla toimepanijatele ettenähtud tugikeskused, mis pakuvad nõustamist ja perelepituse teenuseid, võimalusega kohaldada koduvägivaldajate poolt taotlusele vahendusmenetlust), lähenemiskeeldu ning koduvägivalla ennetamise ja tõkestamise valdkonna rahastamist.

Tsiviilmenetluse raames soovivad kohtunik pooltel lahendada oma vaidlus sõbralikult vahenduse abil ja püüab menetluse jooksul pooli lepitada, andes neile vajalikke juhiseid.

Vaidlustes, mille suhtes võib kohaldada vahendusmenetlust, võib kohtunik kutsuda pooli üles osalema teabekohtumisel selle menetluse kasutamise eeliste kohta. Kui kohtunik peab seda asja asjaolusid arvesse võttes vajalikuks, soovivad ta kohtumenetluse mis tahes etapis pooltel kasutada vahendust, et tagada vaidluse sõbralik lahendamise. Vahendus ei ole pooltele kohustuslik.

Kui kohtunik soovib vahendust, peavad pooled (kui nad ei ole püüdnud lahendada oma vaidlust vahenduse abil enne hagiavalduse esitamist kohtule) ilmuma vahendaja ette, et saada teavet vahenduse eeliste kohta. Pärast selle teabe saamist otsustavad pooled, kas nad on nõus lahendada oma vaidlust vahenduse abil.

Kui pooled saavutavad kokkuleppe, kinnitab kohtunik nende lahenduse tehtavas kohtuotsuses.

Lahutuse korral võib lahutamiseavaldusele lisada kokkuleppe, mille abikaasad on abielu lahutamise ja (kui see on kohaldatav) lahutust puudutavate täiendavate küsimuste kohta vahenduse abil saavutanud.

Seadus nr 272/2004 lapse õiguste kaitse ja edendamise kohta sisaldab sätteid, mis käsitlevad lapse õigusi (kodanikuõigused ja -vabadused, alternatiivne perekondlik keskkond ja hooldus, lapse tervis ja heaolu, haridus ning puhke- ja kultuuritegevus), selliste laste erikaitset, kes on ajutiselt või alaliselt jäänud ilma oma vanemate kaitsest (kasuperekond, hädaolukorras kasuperekonna tagamine, spetsiaalne järelevalve ning eriliste kaitsemeetmete rakendamise jälgimine), lastekaitset (pagulased või relvakonfliktide korral, lapsed, kes on toime pannud kuriteo, kuid keda ei võeta kriminaalõiguse alusel vastutusele, kuritarvitamine, hülgamine või ärakasutamine, sh majanduslik ärakasutamine, uimastite kuritarvitamine, igasugune vägivald, lapsed, kelle vanemad töötavad välismaal, lapsesõber, igasugune inimkaubandus), lastekaitse valdkonnas kesk- ja kohalikul tasandil ülesandeid täitvaid institutsioone ja asutusi, eraorganisatsioone ning lastekaitseüsteemi rahastamist.

Riiklik hoolekandetalitus on kohustatud võtma vajalikke meetmeid, et tagada selliste ohuolukordade varajane avastamine, mille tulemusena laps lahutatakse oma vanematest, ning ennetada vanemate kuritahtlikku käitumist ja koduvägivalda. Enne lapse lahutamist oma vanematest ja vanemlike õiguste kasutamise piiramist tuleb süstemaatiliselt osutada seadusega ettenähtud teenuseid ja hüvesid, eelkõige tagada vanemate nõuetekohane teavitamine ja nõustamine ning teenuseskeemi raames pakutav teraapia või vahendus.

Viimati uuendatud: 08/08/2022

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Sloveenia

Sloveenias reguleerib vahendusmenetlust [tsiviil- ja kaubandusasjades kohaldatava vahendusmenetluse seadus](#) (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah – ZMCGZ*; *Uradni list RS* (Sloveenia Vabariigi Riigi Teataja); UL RS nr 56/08), mida vastavalt artikli 2 lõikele 1 kohaldatakse vahendusmenetluse korraldamiseks perekonnaküsimustes, mis puudutavad nõudeid, mille puhul pooled saavad vabalt kokku leppida ja lahenduse leida. Lisaks kohaldatakse peresuhete puhul [õigusvaidluste kohtuvälise lahendamise seadust](#) (*Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov – ZARSS*; UL RS nr 97/09 ja 40/12 – ZUJF) ning vastavalt sellele seadusele peab kohus võimaldama vahendusmenetluse korraldamist õigusvaidluse poolte vahel. ZARSSi artikli 22 lõikes 1 on sätestatud, et vahendusmenetlus vanemate ja laste suhteid puudutavates vaidlustes on tasuta, kuna vahendaja tasud ja reisikulud katab täielikult kohus (mitte vaidluse pooled). See kehtib ka selliste juhtumite korral, kus vahendusmenetluses lahendatakse lisaks vanemate ja laste suhteid puudutavale vaidlusele ka abikaasadevahelisi varalisi suhteid.

Vastavalt [kohtuprogrammides kasutatavate vahendajaid käsitlevate eeskirjade](#) (*Pravilnik o mediatorjih v programih sodišč*; UL RS nr 22/10 ja 35/13) artiklile 2 otsustab ZARSSis sätestatud vahendajate loetelu haldav kohus kooskõlas programmi vajadustega konkreetsetes valdkonnas loetellu lisatavate vahendajate maksimaalse arvu. Perekonnaküsimusi puudutava vahendusmenetluse korral peab kohus võtma loetellu kantavate vahendajate arvu puhul arvesse asjaolu, et vanemate ja laste suhteid puudutavates vaidlustes võivad vahendusmenetlust läbi viia kaks vahendajat, kellest üks on sooritanud advokaadiksami, samal ajal kui teine tõendab eriteadmiste ja kogemuste olemasolu psühholoogias või muus samases valdkonnas.

Sloveenia seadused ei sisalda muid sätteid perekonnaküsimustes korraldatava vahendusmenetluse kohta. Uues perekonnaseaduses käsitletakse sellist vahendusmenetlust ilmselt põhjalikumalt.

Konkreetsete valdkondade ja üksikute kohtute vahendajate loetelud on kättesaadavad kohtute veebisaitide kaudu; samuti on need kättesaadavad Justiitsministeeriumi veebisaidi kaudu, kes haldab ZARSSi kohaselt kohtuprogrammides osalevate vahendajate keskregistrit.

Seotud veebilehid:

[Üldteave vahenduse kohta](#) (eraldi link perekonnaküsimustes toimuvale vahendusmenetlusele puudub)

[Vahendajate keskregister](#)

Viimati uuendatud: 23/03/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Slovakkia

1. Üldine teave vahenduse kohta

Slovakkias toimub perekonnaõiguse kohane vahendus ainult vabatahtliku osalemise põhimõttel; seda korraldavad vahendajad, kes ei ole spetsialiseerunud perekonnaõigusele. Kohus ei ole kohustatud tegema korraldust või andma soovitusi vahendusmenetluse kasutamiseks, et vaidlus lahendada. Kohus võib üksnes anda pooltele nõu proovida vahenduse abil oma vaidlust lahendada.

2. Link vahendajate loetelule Slovakkias

Link Slovakkia veebisaidile, millel on avaldatud vahendajate loetelu, on kättesaadav aadressil <http://www.komoramediatorov.sk/>, kus on loetletud Slovakkia vahendajatekoja (*Slovenská komora mediátorov*) liikmed, ning aadressil <https://www.najpravo.sk/>, kus on loetletud vahendajad nende asukohajärgse piirkonna või ringkonna kaupa. Vahendajana töötamiseks kutsekoolituse läbinud vahendajate täielik loetelu on kättesaadav Slovaki Vabariigi Justiitsministeeriumi (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) veebisaidil <https://www.justice.gov.sk>.

3. Link perekonnaõiguse kohast vahendust ja üldiselt vahendust käsitlevale veebisaidile

Üldine teave vahenduse kohta on kättesaadav Slovakkia vahendajatekoja veebisaidil <http://www.komoramediatorov.sk/> ning aadressil <https://www.najpravo.sk/>.

4. Link Slovakkia õigusaktidele

Perekonnaõiguse kohast vahendust käsitlevaid spetsiaalseid õigusakte ei ole veel vastu võetud. Vahendusmenetlused selles valdkonnas – ja kõikides muudes valdkondades, kus vahendust on lubatud kasutada vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks – toimuvad vastavalt [seadusele nr 420/2004 vahenduse kohta](#), millega muudetakse teatavaid õigusakte.

Viimati uuendatud: 06/05/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Soome

Soomes on kasutusel kolm perelepitusmenetlust: 1) kohtuväline lepitus, 2) kohtulik lepitus iseseisva menetlusena ja 3) lepitus osana lapse hooldusõigust või lapsega suhtlemise õigust puudutava otsuse täitmisest.

1. Kohtuväline lepitus

Abieluseaduse (243/1929) kohaselt tuleks perekonnas tekkivad vaidlused ja õiguslikud probleemid lahendada eelkõige pereliikmetevaheliste läbirääkimiste teel ja asjaomased otsused teha vastastikusel kokkuleppel. Kui pereliikmed vajavad vaidluste lahendamisel välist abi, võivad nad abi otsida perelepitajatelt, kelle teenuseid pakuvad kohalike omavalitsuste sotsiaalosalakonnad. Enamikul juhtudel on ülesandega tegelema määratud perelepitajad arengu- ja perenõustamisteenistuste ja muude sotsiaalteenistuste töötajad. Perelepitus on muudest sotsiaal- ja perenõustamisteenustest eraldiseisev menetlus, mille eesmärk on leida ühise arutelu ja läbirääkimiste teel pooltevahelistele vaidlustele lahendus. Peale kohalike omavalitsuste osutavad lepitusteenuseid kirikute juures asuvad perenõustamiskeskused ning muud organisatsioonid ja eraisikud, kellel on lepitustegevuse luba.

Lepitaja konkreetne ülesanne on kaitsta laste õigusi abielulahutuse korral. Lepitaja aitab lapsevanematel lahendada rahumeelselt kõik lastega seotud küsimused. Muu hulgas tähendab see kokkuleppeid selles, kas mõlemale vanemale jääb laste ühine hooldusõigus, kelle juures lapsed elavad ja kuidas nad kohtuvad teise vanemaga ning kuidas vanemad jagavad laste ülalpidamise kohustust. Kui vanemad jõuavad kokkuleppele, aitab lepitaja neil koostada lepingu. Et kokkulepe jõustuks, palub lepitaja, et vanemad laseksid laste hoolekande ametnikul lepingu kinnitada. Kinnitatud kokkulepe on samaväärne kohtuotsusega.

Perelepitus on vabatahtlik, konfidentsiaalne ja tasuta. Perelepitusteenistusega võib ühendust võtta kogu pere või seda võivad teha abikaasad koos või eraldi.

2. Kohtulik lepitus

Kohtud võivad olla lepitajaks laste hoolduse, eluaseme, lastega suhtlemise õiguse ja lastega seotud rahalise toetusega seotud küsimustes (seaduse 10. jagu, milles käsitletakse vahendusmenetlust tsiviilasjades ja üldkohtutes sõlmitud kokkulepete kinnitamist, 394/2011). Lepitus on kohtumenetlustest eraldiseisev menetlus. See on vabatahtlik, kuid see eeldab mõlema vanema nõusolekut. See on kiirem ja odavam kui kohtumenetlused.

Lepitusmenetlus algatatakse siis, kui pooled taotlevad kohtult lepitust. Juba algatatud kohtumenetlust on võimalik ka lepitusmenetluseks pöörata.

Lepitusmenetluse võib lõpetada mis tahes etapis. Lepitaja on kohtunik, keda abistab ekspert, tavaliselt psühholoog või sotsiaaltöötaja. Lepituse pooli võib abistada nende valitud advokaat või muu abiline. Kohtuliku lepituse korral on võimalik taotleda riiklikest rahalistest vahenditest õigusabi hüvitise maksmiseks abistajale. Kohtulikus lepitusmenetluses tuleb kaitsta laste parimaid huve. Otsustades seda, kas kokkuleppe võib kinnitada, peab kohus arvestama lapse hooldusõiguse ja lapsega suhtlemise õiguse seadust (361/1983) ning lapsehooldusseadust (704/1975). Kinnitatud kokkulepe on samaväärne kohtuotsusega. Kui kokkuleppele ei jõuta, lõpetab kohus juhtumi menetlemise. Kui kohtumenetlus on pööratud lepitusmenetluseks, suunatakse asi lepitusmenetluse ebaõnnestumise korral uuesti kohtumenetlusesse.

3. Lepitus kui täitemenetluse osa

Seda liiki lepitus on kättesaadav vaid siis, kui üks vanematest on algatanud esimese astme kohtus täitemenetluse. Sel juhul on kohtuotsus juba olemas, kuid teine vanem ei ole seda täitnud.

Lapse hooldusõigust ja lapsega suhtlemise õigust puudutavate otsuste täitmise seaduse (619/1996) kohaselt määrab kohus põhimõtteliselt lepitaja juhul, kui isikuhooldus- või suhtlusõigust käsitleva otsuse täitmist on taotletud kohtu kaudu. Tavaliselt on lepitaja lapsepsühholoogiat tundev psühholoog, lastekaitset tundev sotsiaaltöötaja või laste hoolekande ametnik. Lepituse eesmärk on lihtsustada lapsevanemate või muude huvitatud isikute vahelist koostööd, et tagada laste heaolu. Lepitaja korraldab vanemate kohtumise ja räägib eraldi lapsega (või lastega), et selgitada välja tema (või nende) soovid ja arvamused, kui see on lapse (või laste) vanust ja arengutaset arvestades võimalik. Lepitaja koostab kohtule lepitusmenetluse kohta aruande. Kui lepitusmenetluses ei jõuta vanematevahelisele kokkuleppele, langetab kohus asjas otsuse muu hulgas lepitaja aruandele tuginedes.

Teave lepitajate kohta

Perelepituse korraldamine on kohalike omavalitsuste sotsiaalosalakondade ülesanne. Kohalike omavalitsuste kontaktandmed: <http://www.kunnat.net/fi/>

[/yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx](#)

Soome Advokaatur koolitab advokaate tegutsema lepitajatena perekonnaõiguslikes vaidlustes:

<https://asianajaliitto.fi/>

Kohtulik lepitusmenetlus kuulub esimese astme kohtute pädevusse. Esimese astme kohtute kontaktandmed leiab õigusasutuste veebisaidilt: <http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karjaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

Teave lepituse kohta

Teavet lepituse kohta saab kohtusüsteemi veebisaidilt: <https://oikeus.fi/fi/index/esitteet/avioliitolaki/perheasioidensovittelu.html>

Justiitsministeeriumi brošüür kohtuliku lepitusmenetluse kohta isikuhooldusõigusega seotud vaidlustes:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Ingliskeelne brošüür: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Riiklik tervise- ja heaolu instituut, lastekaitse käsiraamat, perelepitus:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioiden-sovittelu>

Soome Advokaatuuri perekonnaõiguse küsimuste rahumeelse lahendamise menetlus:

<https://asianajaliitto.fi/>

Soome lepitusfoorum:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Riiklikud õigusaktid

Perelepitusmenetlust on eraldi käsitletud järgmistes õigusaktides:

abieluseadus (234/1929):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=avioliittolaki#O1L5>

lapse hooldusõiguse ja lapsega suhtlemise õiguse seadus (361/1983):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

lapse hooldusõiguse ja lapsega suhtlemise õigust puudutavate otsuste täitmise seadus (619/1996):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

seadus, mis käsitleb vahendusmenetlust tsiviilasjades ja üldkohtutes sõlmitud kokkulepete kinnitamist (394/2011):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Viimati uuendatud: 19/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Rootsi

Perelepitus

Rootsi õiguse üldpõhimõtte kohaselt peetakse lapse jaoks parimaks üksmeelseid lahendusi. Seepärast on eeskirjad sõnastatud nii, et kõigepealt tuleb üritada veenda vanemaid nende lapsi puudutavates küsimustes kokkuleppele jõudma.

Kellega ühendust võtta?

Sotsiaalteenistustel lasub eriline vastutus ja muu hulgas peavad nad pakkuma vanemate lepitamist (*samarbetssamtal*). Lepitusprotsessi eesmärk on aidata vanematel kokkuleppele jõuda; lisateavet saab rubriigist [lepitamine](#). Kui vanemad jõuavad kokkuleppele, võidakse neile mõlemale vastuvõetav lahendus vormistada kokkuleppena, mille kinnitavad sotsiaalteenistused. Ka kohtute ülesanne on püüda esmalt jõuda mõlemat vanemat rahuldavale kokkuleppele. Kui see ei õnnestu, võib kohus otsustada lahendada asja lepitus- või vahendusmenetluse teel (*medling*).

Millises valdkonnas on lepitusmenetluse kasutamine lubatav või kõige tavalisem?

Kohtule menetleda antud juhtumite puhul on perelepituse kasutamine ette nähtud näiteks siis, kui lepitamine ei ole tulemust andnud, kuid peetakse siiski võimalikuks, et vanemad jõuavad lapsi mõjutavates küsimustes kokkuleppele.

Kas sel puhul tuleb järgida konkreetseid eeskirju?

Kohus otsustab, kes määratakse lepitajaks. Asja lepitusmenetluse teel lahendamise otsuse tegemiseks ei ole iseenesest vaja vanemate nõusolekut, kuid lepitajal võib olla keeruline oma ülesannet täita, kui lapsevanem on lepitaja määramisele kategooriliselt vastu. Lepitaja otsustab kohtuga konsulteerides, kuidas lepitusmenetlus korraldatakse. Lepitajate tegevusjuhendit või sarnast korda ei ole kehtestatud.

Teave ja koolitus

Rootsis ühtki lepitajate riiklikku koolitusasutust ei ole.

Kui palju lepitus maksab?

Lepitajatel on õigus saada oma töö, aja ja kulude eest mõistlikku tasu. Selle tasu maksab riik.

Viimati uuendatud: 25/01/2017

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Inglismaa ja Wales

Perelepituse menetlus

Perelepitus on vabatahtlik protsess, aga alates 2014. aasta aprillist peavad Inglismaal ja Walesis kõik hagejad (mitte üksnes need, kes saavad riigilt rahalisi vahendeid) kaaluma lepitusmenetluse kasutamist ja osalema lepituse teabe- ja hindamiskoosolekul, enne kui nad saavad kohtule hagi esitada, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse erandit, nagu perevägivalda puhul. Tulevaselt kostjalt oodatakse lepituses osalemist, kui teda kutsutakse seda tegema. Kui hageja soovib kohtusse minna, peab ta täitma hagiavalduse asjakohase osa ja tõendama kas seda, et ta on lepituse teabe- ja hindamiskoosolekul osalemisest vabastatud, et ta on sellel koosolekul osalenud ja lepitus on osutanud sobimatuks, või asjaolu, et ta on lepitusmenetluses osalenud, kuid menetlus on ebaõnnestunud või siis ei ole kõiki probleeme suudetud lahendada.

Täiendav avalik teabematerjal perelepituse kohta on avaldatud [Ühendkuningriigi valitsuse veebisaidil](#).

Perelepituse ja perelepitust toetava õigusnõustamise eest tasumiseks on endiselt võimalik saada õigusabi. Lisateavet õigusabi kohta, sealhulgas selle kohta, kas teil on õigus õigusabi saada, leiab sellelt [veebisaidilt](#).

Perelepitaja kutseala

Perelepitajad reguleerivad oma kutseala ise ja nad on koondunud mitmesse liikmesorganisatsiooni. Neid liikmesorganisatsioone esindab katusorganisatsioon – perelepituse nõukogu (Family Mediation Council (FMC)). Perelepituse nõukogu on loodud perelepituse standardite ühtlustamiseks Inglismaal ja Walesis ning esindab oma liikmesorganisatsioone ja perelepitajaid kutsealastes suhetes valitsusega.

Perelepitajad on erisuguse, sealhulgas õigus-, ravi- ja sotsiaalteenuste osutaja taustaga. Eri liikmes-/atesteerimisorganisatsioonidel on oma koolitus- ja kutsestandardid, sealhulgas väljaõppele esitatavad nõuded. Perelepituse nõukogu liikmesorganisatsioonide perelepituse standardite jälgimiseks ja reguleerimiseks on loodud perelepituse standardite nõukogu (Family Mediation Standards Board (FMSB)).

Perelepituse nõukogu on valitsusväline asutus, mis mängib keskset rolli oma liikmesorganisatsioonide seas, milleks on valitsusvälised organisatsioonid/liidud ja perelepituse nõukogu asutajaliikmed. Kõige tähtsamad neist on:

- [ADR Group](#)
- [perelepitajate liit \(Family Mediators Association\)](#)
- [riiklik perelepitusamet \(National Family Mediation\)](#)
- [lepitajate kolleegium \(College of Mediators\)](#)
- [ühendus Resolution](#)
- [õigusnõustajate ühendus \(Law Society\)](#)

Atesteeritud perelepitaja leiab [veebisaidilt](#) perelepituse nõukogu veebisaidilt.

Kohaliku lepitaja leiab otsivahendi [„Find a Local Mediator“](#) abil.

Viimati uuendatud: 11/02/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja

Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Põhja-Iirimaa

Perelepitus

Perelepitus on täiesti vabatahtlik ja praegu ei ole Põhja-Iirimaa kohustuslik kaaluda enne kohtule taotluse esitamist vaidluse lahendamiseks lepituse kasutamist. Siiski toetavad kohtud lepitusmenetlust ja julgustavad seda asjakohastel juhtudel kasutama. Kuigi kohaldatav menetlus ei ole seadusega kindlaks määratud, on kohtud tõenäoliselt peatamisega nõus, kui näib, et probleeme on võimalik lahendada lepituse teel. Pooled võivad kohtult taotleda ka lepitusmenetluse teel saavutatud kokkuleppe tunnistamist täitmisele pööratavaks nii, nagu see oleks kohtu korraldus.

Mõnel juhul on võimalik rahastamine riiklikest vahenditest. Põhja-Iirimaa õigusteenuste amet (*Legal Services Agency Northern Ireland*) on kohati lepitusmenetluse kulud tasunud õigusabifondidest ning praegu rahastab perekonnavaidlustes kohtueelset lepitust tervise-, sotsiaalteenuste ja avaliku ohutuse ministeerium (*Department of Health, Social Services and Public Safety*). Lisateavet saab [Põhja-Iirimaa peretoe](#) veebisaidilt.

Perelepitaja elukutse

Koolitus ja akrediteerimine ei ole valitsuse poolt reguleeritud. Kutseala on isereguleeruv ning kvalifikatsiooni- ja kogemusnõuded on seotud kutseorganisatsioonide lõikes erinevad. Lisateavet saab teenusepakujate veebisaitidelt ja Põhja-Iirimaa kohtu alternatiive käsitlevast brošüürist, mis on avaldatud [NI Direct](#)'i veebisaidil.

Viimati uuendatud: 11/02/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Šotimaa

Perelepitaja kutseala

Šotimaa valitsus julgustab kasutama perekonnavaidluste lahendamiseks vaidluste kohtuväliselt lahendamist, sealhulgas lepitust, ehkki perevägivalda juhtumite korral lepitus asjakohane ei ole. Perelepitus on üldiselt vabatahtlik protsess. Šotimaal ei ole kohustust vaidlusi kohtuväliselt lahendada või lepitust kasutada, ent kui perekonnavaidlus on kohtusse jõudnud, võib kohtunik siiski paluda proovida lepitust.

Kui te soovite pöörata Šotimaal täitmisele lepitusmenetluse kokkulepet, võite järgida ühte järgmisest kahest menetlusest.

- Te võite taotleda kõrgelt tsiviilkohtult (Court of Session) või esimese astme kohtult (Sheriff Court) lepitusmenetluses saavutatud kokkuleppe kohtulikuks muutmist (*interpone*). See tähendab, et kohus kasutab oma pädevust, et muuta lepitusmenetluse kokkuleppe kohtumääruseks.
- Teise võimalusena saab nn isetõendavaid kirjalikke kokkuleppeid täitmiseks registreerida kõrge tsiviilkohtu või esimese astme kohtu registris. Isetõendav dokument on dokument, mis vastab vorminõuetele, mis võimaldavad seda käsitada allkirjastatuna, ilma et selle kohta oleks vaja esitada tõendeid. Isetõendavaid dokumente käsitlevad normid on sätestatud Šotimaa 1995. aasta dokumentide vormistamise nõuete seaduses (Requirements of Writing (Scotland) Act 1995). Kokkuleppe registreerimiseks kõrge tsiviilkohtu registris tuleks pöörduda [Šotimaa registre](#) halduri poole.

Kui kokkuleppe on täitmiseks registreeritud, saab sellest ametlik dokument.

Eespool kirjeldatud viisil kohtu poolt kinnitatud või selle registris registreeritud kokkulepped võivad olla täitmisele pööratavad ka teistes ELi liikmesriikides.

Teavet lepituse kohta Šotimaal saab [Šotimaa lepitusvõrgustiku \(Scottish Mediation Network\)](#) veebisaidilt.

Perelepitust käsitlevad siseriiklikud õigusaktid

Kuna perevaidlustes ei pea kasutama lepitust, on seda puudutavaid siseriiklikke õigusakte suhteliselt vähe.

[Šotimaa 1995. aasta tsiviilasjade tõendite \(perelepitus\) seaduses \(Civil Evidence \(Family Mediation\) \(Scotland\) Act 1995\)](#) on siiski sätestatud, et teave perelepituse käigus toimunu kohta ei ole Šotimaal tsiviilkohtumenetlustes tõendina vastuvõetav.

Viimati uuendatud: 11/02/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Lepitamine perekonnaõiguslike vaidluste puhul - Gibraltar

Perelepitus on vabatahtlik. Gibraltari kohtud julgustavad lepitust kasutama juhtudel, kui on reaalne võimalus, et lepitamine aitab pooltel oma erimeelsused lahendada või neid vähendada. Mitmed õiguspraktikud on ka kvalifitseeritud lepitajad. Neid võib määrata perevaidlusi lepitama. Lisaks võtab sotsiaalteenistuste perekonna- ja lasteosakond ette selliste poolte lepitamise, kelle suunab nende juurde kohus. Perelepitust ei ole õigusaktides reguleeritud. Ei ole veebisaiti perelepitajate nimekirjaga, samuti ei ole veebisaiti, mis annaks teavet perelepituse või vahenduse kohta üldiselt.

Viimati uuendatud: 11/02/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.